...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...К-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 204 (13520)
1971 оной августын 29, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

МҮНӨӨДЭР — Шахтёрой һайндэр

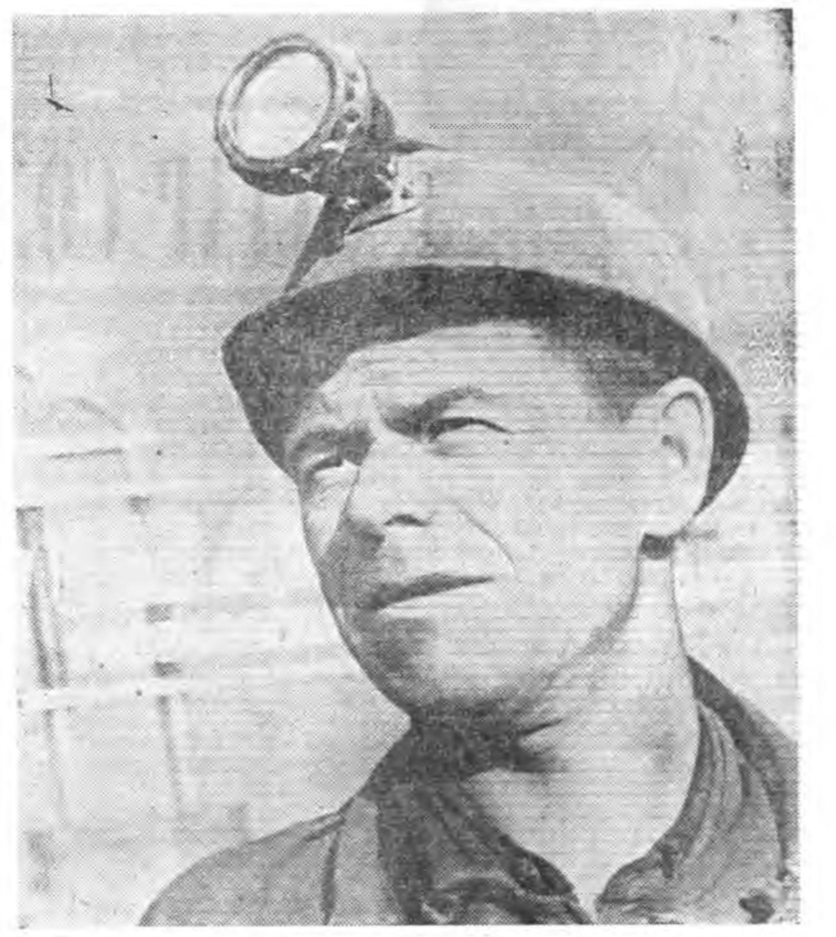

Н. И. Егорьевскиин хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада Галуута-Нуурай шахтада алдар сууда гаранхай. Байгша оной эхинһээ хойшо эршээ һуларуулангүй ажаллажа, нүхэр Егорьевскиин бригада ажалай амжалтаар заншалта һайндэрөө угтаба.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: проходчигуудай бригадир Н. И. Егорьевский.
Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...ряа хуряалгаяа тэжээл бэлдэлгэтэй зэргэ ябуулха

...БТЭ шэнэ табан жэлэй түрүүшын ургаса түргэнөөр, ...гөөр хуряажа абаха зорилго урдаа табиһан Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер, ВЛКСМ-эй гэ... Очир Бадмаевич Аюшеев эндэ толилогдоһон бэшэг до... өөрынгөө хүдэлмэриин онол аргануудһаа хэдэн шуха... бэшэһэн байна. Ленинэй орденто, ВЛКСМ-эй ЦК-гай ...ы хоолос» значогоор гурбан жэл удаагуур шагнагдаһан, ...ай бронзо медальда хүртэһэн энэ комбайнерай ...һонирхолтой юумэн олон үзэгдэнэ.

...ряа хуряалгын үедэ комбайн, автомашинануудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ, комбайн бүхэнине горючи хэхэ хоёр баагтай болгохо, комбайн, машинануудта техническэ харууһалалга саг соонь хэжэ, тэрэнээ эбдэнгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ шухала гэжэ тэрэ тон зүб бэшэнэ.

Нүхэд комбайнернууд! О. Б. Аюшеевэй бэшэгтэй танилсажа, дүй дүршэлыень халан абажа, таряа хуряалга дээрэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ бүгэдөөрөө оролсожо, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые бэшэжэ, газетэдэ эльгээхыетнай хүсэнэбди.

КОМБАЙНАА ҺААДГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛГЭЕЛ

[illegible] мэргэжэлдэ ехэ [illegible] Элхинин механизатор[illegible]гүүлиие 1957 ондо [illegible]һэнһээ хойшо түрэл [illegible] тарялан, сабшалан [illegible]ктор, комбайнуудые [illegible] Дүрбэн жэлдэ тракто[illegible]һэнэйнгөө удаа ком[illegible]жа, жэл бүри хуряал[illegible]ганаб.

[illegible] ойн баярай жэлдэ [illegible]айнаараа 480 гекта[illegible]дажа, 4200 центнер [illegible]ряажа, колхозойнгоо [illegible]дай дунда дэлгэрһэн [illegible] мүрысөөндэ хоёрдохи [illegible] һэм. Намтай мүры[illegible] отделениин комбай[illegible]ковиков 500 гектарай [illegible] 5700 центнер ороо[illegible] юм. Тиигэжэ тэрэ [illegible]лионой хүндэтэ нэрэ [illegible]ряжэ, «Рассвет» теле[illegible] шагнагдаа һэн. Би [illegible]шохо түлөөһэгүй путёв[illegible]гдаа бэлэйб.

[illegible]най таряалан дээрэ [illegible] ургаса гаранхай. Шэ[illegible]элэй түрүүшын жэлэй [illegible]лга хаа хаанагүй эхил[illegible] комбайнернууд, шэнэ [illegible]ряалгадаа түгэс бэлэн [illegible] Хуряалгада ябаха тех[illegible] заһабарилагданхай, ме[illegible]удай суглаан боложо, [illegible] гурим баталагданхай. [illegible]нойхидоол адли Васи[illegible]ковтоёо мүрысэхэ гэжэ [illegible] 450 гектарай таряа [illegible]00 центнерһээ бага бэ[illegible] хуряаха гэһэн уялга

[illegible] хүрэхын тула бүхы [illegible]лдохоб. Юуб гэхэдэ, [illegible] табан жэлэй дүнгөөр [illegible] Коммунис партимнай [illegible]дөөгэй ажалшадай, хү[illegible] үндэрөөр сэгнэжэ, оло[illegible]дые орден, медальнуу[illegible]һан байна. Тэдэнэй тоо[illegible]сожо, Ленинэй ордендо [illegible] Иимэ ехэ хайрада хүр[illegible]хадаа, үшөө һайнаар [illegible] Эхэ оронойнгоо улам [illegible] дэлгэр ажаһуудал[illegible] тулада хүсэ шадалаа [illegible] ажаллахаб гэжэ үгэеэ

«Адлил газарта хүдэлнэбди. Хайшан гээд иимэ ехэ амжалта туйланаш. Ажалдаа ямар тиимэ нюусатайбши», — гээд заримашуул намһаа асуудаг. Нүхэд комбайнернуудһаа нюуха, хабшаха үйлэдбэриин тиимэ ямаршье нюуса намда байдаггүй, байхашьегүй. Комбайнуудаа зэргэлүүлжэ байлгаад, хүн бүхэнэй нюдэн дээрэ хамтадаа заһабарилнабди. Адли түхэлэй комбайнаар нэгэ поли дээрэ таряа хуряанабди. Ажалдаа үглөөгүүр адли ерэнэбди, үдэшэниинь нэгэ хэмдэ хүдэлмэрэе дүүргэнэбди. Үглөөнһөө эхилээд, һүниин харанхы болотор хамта ажалланабди.

Теэд юугээрээ бидэ бэе бэеһээ илгаатайбибди гэхэдэ, нэн түрүүн машинаяа һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаһанаараа илгардагбди гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. Бэшэ ондоо юуншье бай хагүй.

Колхоздомнай 40 комбайнер бии. Ажалладаг газарнай тон адли. Харин үрэ дүнгынь ташха ондоо байдаг. Ямар шалтагһаа заримашуул бусадһаа гээгдэнэб гэбэл, тэдэнэр машинадаа һаланаар хандажа, саг соонь техническэ харууһа хэнгүй үнгэржэ, тэрэнээ эбдэнэ ха юм. Тиигэжэ эбдэрһэн комбайнаа заһаха гэжэ үнэтэ сагаа гээнэ.

Хуряалга дээрэ минута бүхэн тоотой. Теэд зарим комбайнернууд хэрэгсээдэггүй: «Машина мүнхэ бэшэ даа. Түмэр хадаа эбдэрхэ, сагайнгаа ерэхэдэ, эбдэрээ юм бэзэ» гэхысэ хэлэдэг. Энээниие буруу гэжэ һананаб. Машиные эбдэртэрнь ябуулангүй, шалтагыень урид усадхажа болохо юм. Тиихын тулада машинынгаа мотоор, элдэб түхеэрэлгэнүүдэйнь хүдэлсые саг үргэлжэ хёрхоор шалгажа, шагнажа ябаха болоно. Абяанайнь нэгэ тиимэшэг болоо һаань, тэрэ дарыдань байлгаад, минутын туршада шүрэб, болтынуудыень шангадхадаг, тоһододогби. Тиихэдээ айлтагүй ябахаш. Нэгэ харахадаш, тээ саана ябаһан комбайн гэнтэ байшаха. Яабаб гээд һонирхоходош, барабаниинь хахашаһан байха. Ургасатай газарта молотилкынгоо ядалдажа ябаһые комбайнер урид мэдэбэшье, яашаха һэм даа гээд газаа нэмээжэ ородог. Тиихэдэнь барабаниинь хүшэ хүрэнгүй хахашаха. Машина бүхэн саанаһаа инженернэ тусхай табисууртай бшуу. Тэрээнһээ дээшэ гарабал эбдэрнэ ха юм. Тэрэниинь тоонгүй, заримашуул нюдэ балай даражал мэдэдэг. Хойшолонгынь: сагһаа урид эбдэрхэ, үнэтэ сагаа гээхэ, ажахыдаа гарза ушаруулха, өөрынгөө салин хүлһэндэ хохидол ушаруулха байна бшуу.

Заһабарилха үедөө дутуу хэһэн юумэеэ заримашуул поли дээрэ гараһан хойноо хүсэлдүүлжэ, ехэ сагаа барадаг гээшэ. Би тиигэдэггүйб. Минии багша — үнинэй комбайнер Цыдып Бадмацыренович Чутумовай захяа заабариие наһан соогоо мартахагүйб. Дүрбэн жэлэй саада тээ тэрэнэй комбайн абажа, түрүүшынхиеэ таряа хуряажа эхилхэдэмни, Цыдып Бадмацыренович иигэжэ хэлэһэн юм: «Хуряалгын дүүрэмсээр комбайнаа заһабарилжа ороорой. Удаараа һаа, машинынгаа ямар юумэнэйнь муудаһые, юуень заһаха байһанаа мартажархихаш. Заһабарилга хэхэдээ бага юумэн гэжэ баһангүй, деталь бүхэнөө һайнаар, шанартайгаар хээрэй. Тиигээгүй һаа, ши бэрхэ комбайнер боложо шадахагүйш» гээд захяа бэлэй. Багшынгаа хэлэһэн соо, хуряалгын үедэ эбдэржэ һаатахагүйгөөр комбайнаа өөрөө заһабарилдагби.

Баһа тиихэдэ өөрынь туһалагшаһаа ехэ юумэн дулдыдадаг юм. Нёдондо минии штурвальщигаар Иван Кузнецов хүдэлһэн юм. Бэрхэ хүбүүн даа. Энэ жэлдэ сэрэгэй албанда мордонхой. Үглөөгүүр ажалдаа ерэхэдэш, Иван шамһаа үни урид ерэнхэй, комбайндаа техническэ харууһалга хэжэ, тоһодожо, шүрэб, болты, гэнжэ, татуургыень шангадхажа байха. Мүнөө жэлдэ тракторист Николай Шакирович Мухамедзянов штурвальщигаар хүдэлхэ. Үнинэй механизатор, урагшаа һанаатай бэрхэ хүн юм. Хоюулан ямаршьегүй һайнаар, үгэеэ ойлголсожо хүдэлхэ байхабди. Үглөөгүүр хюруугай хатахада, комбайндамнай техническэ харууһалалга хэгдэнхэй, бэлэн болоод байдаг. Һүни, ажалайнгаа һүүлээр тоһодохо, шүрэб, татуурга, гэнжэнүүдыень шангадхаха гэхэдээ, эсэшэһэн байдагбди. Тиимэһээ үглөөгүүр эртэхэн ерээд, хюруугай хататар машинаяа бэлэн болгодогбди.

Манай звено 5 комбайнһаа бүридэнхэй. Булта эбтэй эетэйгээр хүдэлдэгбди. Шанарай түлөө бэе бэеэ шалгадаг гуримтайбди. Звенодомнай арадай хиналтын пост байгуулагданхай. Би тэрэниие хүтэлбэрилнэб. Нэгэ харахадамни, Д-Б. Энкеевэй комбайнһаа һолоомониинь ороһотойгоор гаража ябаа. Байлгаад хаража үзэхэдэмнай, молотилкынь барабан дан доогуур табигдаһан байгаа. Тэрэнииень хамһажа тааруулаабди. Ороһоной гээлтэ гансата усадхагдаа һэн. Комбайнһаа ороһоной гээгдэхэгүйн тула нүхэ һүбэнүүдыень резинээр бултыень бүтүүлээбди. Жэшээнь, молотилкын барабанай хоёр тээгүүр, һөөлжүү транспортёрой хоёр захаар гэхэ мэтэ газараар байдаг нүхэнүүдые резинээр бүтүүлээбди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай звеногой комбайнернууд Т. И. Михаханов, Ш. Б. Очиров, Ж. С. Аршанов, Д-Б. Энкеев, би өөрөө — хамта 1000 гаран гектар таряа хуряажа, даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэмди. Үглөөнэй 6-һаа һүниин 12 час болотор хүдэлдэгбди. 13 га хуряаха даабаряа 16—17 гектарта хүргэдэг байгаабди. Мүнөөшье жэлдэ иимэ байха. Звенодомнай нэгэ комбайн нэмэгдээ. Тэрэниие В. Цыдыпов жолоодохо.

Комбайнһаа ороһо таряае саг соонь зөөхэ гээшэ шухала асуудал. Нёдондо хоёр комбайниие нэгэ автомашина хангадаг һэн. Ямаршьегүй урдамнай ороод байгаа. Мүнөөшье жэлдэ баһал тиимэ байха.

Тоһо, түлишөөр хангаха тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ һанаан бии. Нёдондо үглөөнэй 6 часта бааг соогоо 140 литр түлишэ хээд, ажаллажа ороходош, тэрэшни үдэшын 4—5 часта дууһашаха. Тиихэдэнь 2 модоной газарта байһан полевой станда ерэжэ, баагаа түлишөөр дүүргэгшэ һэмди. Энээндэмнай ямар ехэ саг дэмы ошоо гээшэб! Мүнөө жэлдэ звеногоймнай 6 комбайнда 2—2 бааг тодхогдоо. Тиимэ болохолоороо үглөөгүүр 280 килограмм түлишэтэй ажалдаа гарахабди. Хуушаржа, хэрэгһээ болиһон комбайнуудһаа тиимэ баагуудые абажа табяабди.

Колхознай мүнөө жэлдэ 7432 га шэниисын поли дээрэһээ 90 мянган центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа, гүрэндөө түсэбтэ 22.000 центнерэй орондо 30 мянган центнер худалдаха гэжэ шиидэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ таряан ажалһаа 246 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа һэмди. Мүнөө жэлдэ бүри ехые оруулха һанаатайбди. Юуб гэхэдэ, ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Трактор, машинанууднай яһала олошороо. «Сибиряк» түхэлэй шэнэ гурбан комбайн худалдажа абаабди. Бүхыдөө 40 комбайнай 8-нь «Сибиряк» болоно. Хуряалга дээрэ бүхы оньһон техникэеэ хоёр халаанда хүдэлгэжэ, таряагаа хүдэлмэриин 15 үдэртэ дүүргэхээр зоригжонхойбди.

Мүрысэел даа, нүхэдүүд!

О. АЮШЕЕВ,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер.

Сибириин нүүрһээр БАЯН НЮТАГ

Кузбассай горнягууд жэлэй эхинһээ хойшо хоёр хахад миллион тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөө. Энэ хадаа шахтернуудай һайндэртэ эрхим бэлэг болоно! Нүүрһэ малтан абалгын талаар бассейн эгээн лэ булюу юм: мүнөө жэлдэ горнягуудай ажалай бүтээсэ зургаа үлүүтэй процентээр ургаа. Хүдэлмэришэн бүхэн һара бүхэндэ 74 тонноһоо бага бэшэ нүүрһэ малтадаг. Кузбассай нүүрһэн — орон дотор эгээн лэ хямда сэнтэй.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Кузбассай зуун горно предприяти мүрысэнэ. Сүүдхэдээ 1000—1500 тонно нүүрһэ малтан абадаг механизаторнуудай бригада жэшээ харуулна. Социалис Ажалай Геройнууд Николай Пурын, Дмитрий Придаченын, Егор Дроздецкиин бригаданууд орон соогоо холуур сууда гаранхай.

Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ үүсхэлшэдэй списогууд горитойгоор үргэдхэгдөө. «Байдаевская-Северная» гэжэ шахтын Геннадий Смирновой бригада шахтын һаба малтадаг комбайнуудай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөө эхилээ. Бригада агрегадаа ехэ заһабарида оруулангүйгөөр, 50 километртэ шахтын һаба малтаха гэжэ шиидэнхэй. Энэ үүсхэлынь хэдэн арбаад коллективүүдээр дэмжэгдэнэ.

Предприятинуудые техникээр шэнээр зэбсэглэхын, горно хүдэлмэри нэгэдхэхын түлөө мүрысөөн хадаа шэнэ табан жэлдэ Сибириин шахтернуудай эгээн лэ олониитын хүдэлөөн болоно. Имагтал энэнэй ашаар горнягууд табан жэлэй туршада түлишэ малтан абалгые 22 миллион тонноор нэмээжэ, бүхы Союз дотор нүүрһэ абалгын ургалтын гурбанай нэгэ хубииень үгэхэ юм.

Кузбасс нүүрһээр угаа баян: энэ хизаарта 900 миллиард үлүүтэй тонно нүүрһэн бии гэжэ элирүүлэгдэһэн байха юм. Бүхы нөөсын гурбанай нэгэ хуби коксологдодог түлишэ болоно. Шэнэ предприятинууд бассейнэй нөөсэнүүдые бүри хүсэдөөр элишэлэн ашаглаха, тэдэнэй зариманиинь баригдажа байнхай.

Мүнөө жэлэй Шахтёрой үдэр баһа нэгэ гайхамшаг үдэртэй тохёолдоо — крепостной Михайло Волковой Кузнецкэ газар дээрэ «шатадаг шулуу» анха түрүүн олоһонһоо хойшо бассейндэ мүнөө 250 жэл гүйсэбэ. 1721 оной энэ намарай үдэрһөө Кузнецкэ бассейн өөрынгөө түүхые эхилһэн байгаа. Хоёр зуун жэлэй ута удаан саг соо нүүрһэнэй угаа баялиг нөөсэнүүд үнэндөө ашаглагдадаггүй байгаа гээшэ. Имагтал Урало-Кузнецкэ промышленна ехэ барилга бодхохо тухай ленинскэ хүсэл бодолой бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэ, Кузбасс ороной зүүн талын хубидахи индустриальна гигант болоһон байна.

...Кузбассай горнягуудай городууд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Сибириин горнягууд һайндэрые ехэ баяртай дэбжэлтэтэйгээр угтажа байна.

Е. ПАСТУШЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Новокузнецк,
августын 26.

Фоторепортаж

БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙ

КУКУРУЗЫН ногоо дүүрэн ашаһан автомашинанууд хойно хойноһоо гүйлгэлдэжэ, һаалиин фермын дэргэдэ дарагдажа байһан силосэй нүхэн руу ашаагаа хүнтэрүүлһээр лэ гэдэргээ бусана. Иигэжэ Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой 4-дэхи отделениин механизаторнууд силос дараха хүдэлмэреэ түлэг ябуулжа байна **(баруун талын зураг).**

Совхозой кукурузашадай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар эндэ баян ургаса гаранхай. Силосэй хэдэн комбайн нэгэ бүлэг болгогдожо, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана **(доодо зураг).**

Силосэй ногоо хуряалгада, тэрэниие зөөлгэдэ, нягтаруулан даралгада эдэбхитэйгээр, габшагайгаар ажалладаг механизаторнууд олон. Тэдэнэрэй нэгэниинь Базаржаб Дамнянов болоно **(зүүн талын зураг).** Энэмнай хори гаран жэлдэ механизатораар ажаллажа байхадаа, хододоо түрүү зэргэдэ, бултанда жэшээ харуулжа ябадаг юм.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

Кремльдэ уулзалга болобо

Японой либерально-демократическа партиин политическэ комитедэй түрүүлэгшэ Дзэнтаро Косака гэгшэтэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров Кремль соо августын 27-до уулзаа. Совет-япон харилсаануудай асуудалнууд, тэрэшэлэн али али талын һонирходог уласхоорондын зарим асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов, Японһоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд Кинья Ниидзэки хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

(ТАСС).

Ангарскын туг дээрэ орден толорбо

АНГАРСК. (ТАСС-ай корр.). Ангарскын туг дээрэ Ажалай Улаан Тугай орден толорбо. Промышленна үйлэдбэриие хүгжөөхэ талаар табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө город шагнагдаһан байгаа.

Нефтехимигүүд, энергетигүүд, барилгын индустриин, проектнэ ба эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай хүдэлмэрилэгшэд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн «Современник» гэжэ соёлой ордон соо августын 27-до суглараа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой состав хүндэлэлэй президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгагдаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе баярай суглаанда хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Ангарскын туг дээрэ орден зүүлгээд, шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень городой ажалшадта хүсөө.

Городой предприятинуудай коллективүүдэй ба интеллигенциин түлөөлэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Ангарскын хүн зоной ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө парти, правительствада гүнзэгы баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгүүд суглаан баталан абаа.

„КОСМОС-435" ТАБИГДАН НИИДЭБЭ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-435» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1971 оной августын 27-до Советскэ Союзһаа табигдаба. 1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор, замбуулинай дайда шэнжэлэлгые үргэлжэлүүлхэдэ шухала хэрэгтэй научна аппаратура одон дээрэ тодхогдонхой.

Научна аппаратураһаа гадна, иимэ юумэнүүд одон дээрэ бии: замыень наринаар хэмжэхэ радио-түхеэрэлгэ, приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньһон түхеэрэлгэ.

Одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд тоололго-согсололгын центртэ шэнжэлэгдэжэ байнхай.

(ТАСС).

Оролдолгын ашаар

Пенсионер Дагба Цыдыповэй хүтэлбэрилдэг звено Ганга гэжэ газарта үбһэ бэлэдхэжэ байнхай. Ажалшад үбһэ хуряалгада ороһоо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Хэжэнгын совхозой дирекци, партком болон рабочкомой шиидхэбэреэр тус звенодо хоёр дахин нэгэдэхи һуури олгогдоһон юм. Звено мүнөө үсэ 2000 гаран центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхээд байна. Хүдэлмэришэд табяад сомоо шарга дээрэ һүрилжэ, тэдэнэйнгээ хахадһаа ехые үбэлжөөнэйнгөө буусада абаашаа.

Үбһэ хуряалгада механизатор Василий Попов, косилкашан Анатолий Дугаров халаалайнгаа нормые үдэрһөө үдэртэ 110—150 процент дүүргэнэ. Һүришэд Андрей Балсаев, Генин Цыбиков, Баир Даржаев гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлнэ. Эдэ нүхэдэй хэһэн сомоонууд холоһоо тобойлдон харагдадаг. Һайнаар табигдаһан һүри хура бороодо нородоггүй, үбэлэй үедэ задалжа үхэр малда эдюулхэдэ арьбан байдаг гэжэ малшад һайн мэдэнэ бшуу. Энэ хүдэлмэридэ һургуулиин үхибүүд хабаадажа, ехэшүүлһээ гээгдэхэгүйе оролдоно. Үбһэ тармалга, бухаллалгада Дамбиев Цыденжап, Цымпилов Доржибал, Дашиев Цыбик, Рабданов Дамбацырен гэгшэд оролдосо ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Энэ звено ехэнхи ажалаа гараар хэнэ. Гансал үбһэшэд ойрын үдэрнүүдтэ 3400 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абахаар хараална.

Р. ЦЫМПИЛОВ.

АЖАЛДАА ШАЛГАРАГШАД

Ажахын үбһэшэдэй бригада, звенонууд Оёор-Царамай, Шэбэр-Горхоной эрьеэр, Сүхэ, Хёлго мүрэнүүдэй арал, тохойнуудаар таранхай юм. Эдэнэрэй нэгэндэ колхозой эрхим луговод, 70 наһатай Дамдин Сакьяевич Цоктоевой хүтэлбэрилдэг бригада ажахы соогоо түрүүлэн ябана. Бүри хабар байхада Дамдин Сакьяевич даажа абаһан сабшалангуудаа уһалдаг, наг шэбхээр үтэгжүүлдэг гуримтай.

Тус бригадын үбһэшэд 5 «Беларусь» тракторта й, һүри сомохо, бухал, баал суглуулха оньһон түхеэрэлгэнүүд мүн бии. Бригадын гэшүүд Оёор-Царамай сабшалан хуряажа дүүргээ. Шэбэр-Горхон нүүжэ ерэнхэй, ажаллажа байна. Һаянай мэдээгээр үбһэшэд 4700 центнер үбһэ бэлэдхээд байна. Дамдин Сакьяевичай ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэйл ашаар эды ехэ үбһэ бэлэдхэжэ шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бригадада халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэдэг механизаторнууд олон. Нэрлэбэл, Молот Жамбалов, үнинэй тракторист Дугар Бадмацыренов, Хубисхал Васильев, Юрий Болхоев болон бусад ажалдаа шалгарна.

Пенсионер Цыбиковэй, Жигмитовэй хүтэлбэрилдэг звенонууд ажахы соогоо мүн түрүү зэргэдэ ябажа байна.

Ноёхоной үбһэшэд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

С. БИЛИКТУЕВ,
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.
Сэлэнгын аймаг.

МҮНӨӨДЭР — ШАХТЁРОЙ ҺАЙНДЭР

АЛДАР СОЛОТОНОЙ ГАБЬЯА ЕХЭ

Эхэ ороноймнай горнягууд, шахтёрнууд бүхы совет арадтаяа хамта мүнөөдэр заншалта һайндэрөө тэмдэглэжэ байна.

Арадаймнай ажахы жэл ерэхэ бүри шулуу нүүрһэ, шэнгэн түлишэ ехээр хэрэглэнэ. Партиин XXIV съезд энэ хэрэглэмжые гүйсэд хангаха эрилтэ хараада абан, 1975 ондо шулуу нүүрһэ малтан абалгые 685—695 миллион тоннодо хүргэхэ гэһэн зорилго вүүрһэнэй промышленностиин урда табиба. Шэнэ табан жэлэй һүүл багта Кузбассай, Карагандагай, ороной зүүн зүгэй районууд съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһан энэ гүсэбэй хахадыень малтан абаха юм.

Юһэдэхи табан жэлэй хугасаада зүүн зүгэй районуудта ашаглалгада оруулагдаха предприятинуудай нэгэн Холбооджоной уурхай болоно. Галуута-Нуурай шахтоуправлениин энэ уурхай жэлдээ 3 миллион тонно шулуу нүүрһэ нээмэл аргаар малтан абаха. Шахтоуправлениин бусад шахтануудай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэжэ, мүнөө үеынхиһөө 3 дахин ехэ нүүрһэн малтагдадаг болохоор хараалагдаа.

Арадай ажахын ехэ удха шанартай энэ зорилго бэелүүлхын тула лаванууд шэнэ техникээр хангагдаха, ажалай түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Манай шахтоуправлениин зарим шахтёрнууд мүнөөшье бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникэтэй юм. «КМ-87Д» гэһэн оньһожоруулмал комплексые зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, ажалай эмхидхэл һайжаруулаа һаа, ехэ бүтээсэ туйлагдаха байна. Иимэ комплекс хэрэглэжэ эхилһэн 7/8 шахтын нэгэ лава байгша оной январь соо сүүдхэдээ 1904 тонно нүүрһэ малтан абаа һэн. Хүдэлмэришэн бүхэнэй бүтээсэ түсэбэй ёһоор 254,2 тонно байха аад, 386 тоннодо хүргэгдэһэн гэхэ гү, али нормонь 151,9 процент дүүргэгдэһэн байна.

Мэдэлдээ абаһан техникэеэ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ, урдаа табиһан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ манай коллектив оролдоно. Зарим шахтёрнууд, халаан, участогууд энэ тэмсэлдээ һайн үрэ дүн туйлана. Иван Михайлович Кокориной даадаг 2-дохи участок, шахтоуправлени соогоо түрүүлжэ гаранхай. Участогай коллектив жэлэй эхинһээ хойшо 10 мянган тонно шулуу нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтан абаа. Өөрынгөө мэргэжэлые **һайнаар шудалһан,** ехэ бүтээсэ туйладаг түрүүшүүл эндэ олон. Октябриин Революциин орденоор һаяхан шагнагдаһан Валерий Спиридонович Можаров, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Василий Георгиевич Аношин, машинистнүүд Валерий Александрович Давыдовский, Валерий Васильевич Носков болон бусад олон түрүүшүүл шахтёр гэһэн алдар солоёо ходо дурдуулжа ябадаг.

Иван Терентьевич Коноваловай хүтэлбэрилдэг 93-дахи лавын шахтёрнууд һайндэрөө ажалай шэнэ бэлэгээр угтаба. Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан, Шахтёрой Алдарай хоёр шатын ордендо хүртэһэн Арсений Еремеевич Баканов энэ участогай механигаар ажалладаг, бүхы техникэеэ һайнаар харууһалдаг. Тиимэһээ участогай туйлаһан амжалтада тэрэнэй оруулһан туһа нэмэринь горитой ехэ. Василий Григорьевич Гармашов, Григорий Ильич Каленых гэгшэдэй даадаг бригаданууд даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүү эдэ бригадануудай коллективүүд май һарын даабариһаа гадуур 5300 тонно, июниин даабариһаа гадуур 2300 тонно, июль соо даабариһаа гадуур 2000 тонно шулуу нүүрһэ малтаһан байна. Бригадануудай ажалай һарын бүтээсэ 18 мянган тонно болоо.

Экскаваторна олон бригада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Пётр Илларионович Коноваловай бригада үнгэрһэн долоо һарын түсэбые 140,5 процент дүүргээд, даабариһаа гадуур 184 мянган кубометр газар малтаа. Тэдэнэр ямар аргаар амжалта туйланаб гэхэдэ, экскаватораа бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, һайнаар харууһалжа, саг соонь заһабарилжа, миин байлгангүй хүдэлгэнэ гээшэ. Бригадын бүхы гэшүүд ажалай сагые һайнаар хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Пётр Васильевич Балалаешниковай хүтэлбэрилдэг бригада үнинһөө хойшо түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг. Анатолий Кузьмич Шевченкын бригадын бүтээсэ мүн лэ ехэ. Эдэ бригаданууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Бригадануудай ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй, гэшүүн бүхэниинь өөрынгөө уялга, харюусалга һайн мэдэрнэ.

Нүхэд Ю. Д. Черниговскиин, В. Г. Кавресовэй, Д. Ж. Бадмажаповай, Х. З. Сахибулинай даадаг үрэмдэгшэдэй бригаданууд ажалаа мүн лэ зүбөөр эмхидхэжэ, экскаваторна бригадануудай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга хангана. Үрэмдэлгын, газар тэһэлэлгын хүдэлмэри һайн шанартайгаар бүтээхэ зорилго тэдэнэр урдаа табинхай.

Шахтоуправлениин олон түрүүшүүл үнгэрһэн табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө Эхэ оронойнгоо орден, медальнуудта хүртөө. В. С. Можаров, П. И. Коновалов Октябриин Революциин орденоор, 7/8 шахтын проходчигууд В. И. Чукмасов, А. Б. Паткин, автобазын жолоошон В. И. Михалев Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Шахтоуправлениин түрүү механизаторнууд В. В. Чичигин, Р. Х. Хилалов, экскаваторщигууд С. Л. Шкуратов, Г. К. Брылёв Хүндэлэлэй Тэмдэг ордендо хүртэһэн байна.

Шахтёрнуудай дундаһаа Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Гармажап Дабаевич Тучиновай нэрэ республика дотороо һайн мэдээжэ юм. Шахтоуправлениин хүдэлмэришэдэй дундаһаа 6 хүн Ленинэй орденоор, 10 хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, 15 хүн «Хүндэлэлэй Тэмдэг» гэһэн орденоор шагнагдаһан. 27 хүдэлмэришэн «Хүндэтэ шахтёр» гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэй. Республикынгаа габьяата урлан нарижуулагшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Миргасим Мухаметов, Дмитрий Сигидюк, механик Владимир Леонов үнэтэ олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэлсэнэ.

Ажал хэрэгнай бүхы дээрээ урагшатай, дутагдал үсөөн гэхээр бэшэ. Үйлэдбэриин түсэб амжалтатайгаар дүүргэдэг бригада, участогуудай олон байбашье, гээгдэлдэ орогшодой тоо мүн лэ үсөөн бэшэ. Зарим бригаданууд шулуу нүүрһэ малтаха, ондоошье ажал хэхэ даабаряа дүүргэнэгүй. Ажалай эмхидхэлэй һула, бии байгаа техникээ һайнаар хэрэглэжэ шадаагүй ушарһаа иимэ байдал тохёолдоо.

Манай коллектив заншалта һайндэрөө тэмдэглэхэ зуураа, ажалайнгаа амжалта, дутагдалнуудые элирүүлжэ, тобшолол хэжэ байна. Шахтоуправлениин хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнуудта коллективэйнгээ анхарал, хүсэ шадал элсүүлхэ ёһотой болоно. Даажа абаһан ажалайнгаа түлөө коллективэй гэшүүн бүхэнэй харюусалга, уялга дээшэлүүлхэ гээшэ ехэ шухала асуудал гэжэ тоологдоно. Галуута-Нуурай шахтёрнууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие бүхы техническэ, экономическа талаарнь дүүргэжэ, партиин XXIV съездын шиидхэбэрие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

П. МЕДВЕДЕВ,
шахтоуправлениин парткомой секретарь.

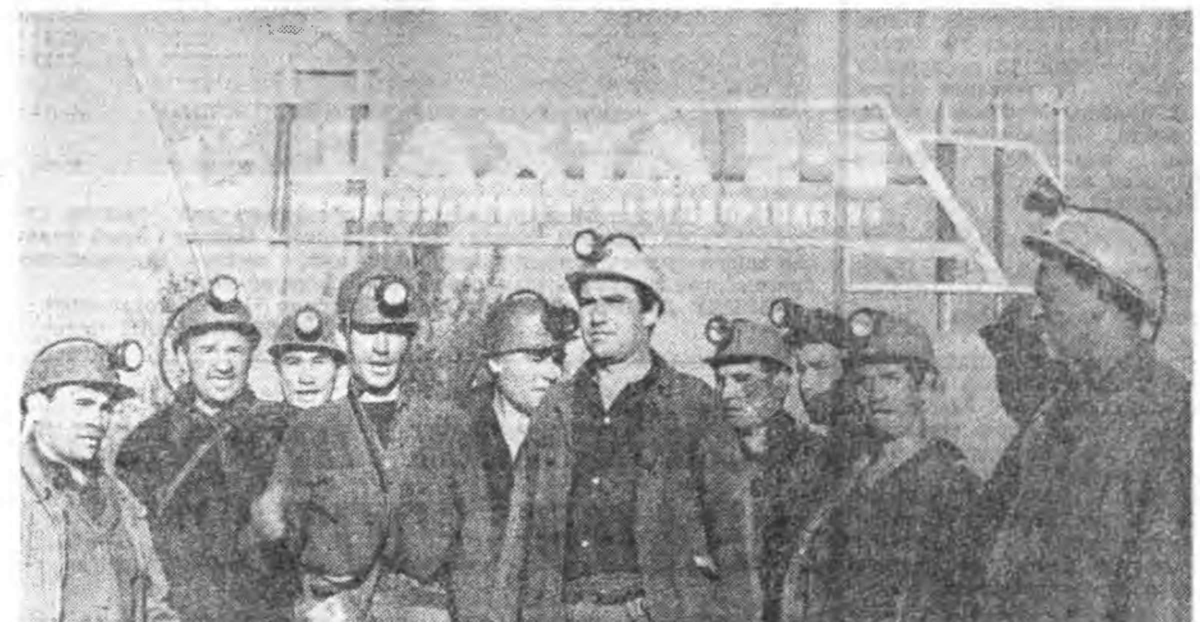

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 2/5 уурхайн шахтёрнууд (зүүн гарһаа) Г. К. Габдурахманов, М. К. Хлебников, В. П. Аверин, И. М. Мингалеев, М. А. Христиев, И. А. Калашников, И. Е. Батуев, Г. А. Самонов, Ф. М. Убрагимов, П. О. Холбазаров, А. Л. Тосенко.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ТҮРГЭНӨӨР, ГАРГАША БАГАТАЙГААР

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгануудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин аппарадай партийна эхин организациин суглаан дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ. Отделениин начальнигай уялгые дүүргэжэ байһан коммунист М. М. Нихланов элидхэбэ. Арадай ажахын ашаа саашадань дамжуулан ябуулха 7 һарын түсэб 107 процент дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, ашаа шэрэлгын хэмжээн зургаан процентээр ехэ болоо. Тэрэшэлэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб үлүүлэгдээ.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн коммунистнууд отделениин хүдэлмэридэ бии байһан олон дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлбэ. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, райпрофсож имагтал түсэбэй дүүргэлтэ хаража, харин социалис уялгануудайнь ямараар дүүргэгдэжэ байһание анхарнагүй. Энээн дээрэнээ болоно, уялгануудые дүүргэхын түлөө зарим коллективүүд шангаар тэмсэнэгүй, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ һаналаа багаар табина.

Үнгэрһэн жэлэйхиһээ вагонуудай эрьесэ нилээд түргэдхэгдөө, зүгөөр энэ талаар түсэбтэ даабари дүүргэгдэнэгүй. Шалтагаанииинь юуб гэбэл, поезднуудай ябасые түргэдхэхэ хэрэг хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Отделениин диспетчернүүд Верхолайцев, Серебренников гэгшэд поезднуудые отделениингээ харгыгаар түргөөр ябуулжа гаргаха талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Улаан-Үдын локомотивна деподо поезднуудые түргөөр ябуулжа шадаха машинистнүүд олон. Теэд тэдэнэй дүй дүршэл олоной шадабари болгогдоногүй. Поезднуудай ябасые эмхидхэдэг таһагай начальник С. Т. Чмелев, ашаанай таһагай начальнигай орлогшо Н. Т. Драгин болон бусад зарим хүтэлбэрилхы тушаалтай коммунистнууд даажа байһан ажалдаа харюусалга багатайгаар хандана, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, зүбөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табинагүй гэжэ шүүмжэлэгдэбэ.

Шэнэ техникэ ашаглалгые һайжаруулха, поезднуудые бага станцинууд дээрэ зогсоонгүй ябуулха, вагонуудай эрьесые түргэдхэхэ, локомотив болон вагонуудые ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглаха асуудалнуудта суглаан дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Тэрэшэлэн абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын түлөө хүдэлмэришэн бүхэнэй, коммунист бүхэнэй, нэн түрүүндэ хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ эрилтэ суглаан дээрэ табигдаба.

М. САВЕЛЬЕВ.

1972 оной түсэбөөр

ЛВРЗ-гэй якорна цехтэ хүдэлдэг Г. И. Назимов, А. Алексеев гэгшэд өөһэд хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Гавриил Иванович дүшөөдтэй боложо ябана. 1962 онһоо хойшо энэ цехтэ хүдэлжэ эхилһэн, яһала ехэ дүй дүршэлтэй болоһон мэргэжэлтэ юм. Харин нүгөөдэнь ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эндэ ажаллахаяа ерэһэн залуу мэргэжэлтэ болоно.

Эдэ хоёр нүхэд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай амжалтаар эхилжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа һэн. Тэдэнэрэй бүтээһэн продукци хододоо эрхим шанартай байдаг.

Мүнөө Гавриил Иванович 1972 оной март һарын түсэбөөр ажаллажа байна. Тиихэдэ залуу мэргэжэлтэ 1971 оной декабрь һарын түсэб дүүргээд, ерэхэ жэлэй түсэбтэ ороо. Залуу хүдэлмэришэн аха нүхэрөө хүсэхэ зорилготойгоор урагшаа шармайн, ажалдаа амжалта туйлана.

В. БРАГИНА.

АН ҮСХЭБЭРИЛЭГШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Яруунын аймагай Романовка тосхонһоо холо бэшэхэнэ ой модоор хүреэлэгдэһэн үзэсхэлэн һайхан талмайда Витимэй коопзверопромхозой ангай байра жэрын харагдадаг. Эндэ хододоо ариг сэбэр, шэмээ шууягүй, намдуу байдаг. Иимэ байдал ан үсхэбэрилгэдэ тааруу, зохид юм.

Мүнөө үедэ коопзверопромхоздо 530 эмэ үнэгэн бии. Энэ жэлдэ тэдээнһээ 1915 гүлгэн абтаа. Ан үсхэбэрилэгшэд түл абаха жэлэйнгээ түсэб амжалтатай һайнаар дүүргээ.

Валентина Федоровна Емельянова, Зинаида Александровна Шахова, Прасковья Сергеевна Петрова, Нина Федоровна Воронина гэгшэд гүлгэдые олоор абажа түлжүүлээ. Тэдэнэр туд бүридэ 60—60 үнэгэн даалгагданхай юм. Ан үсхэбэрилэгшэд үнэгэн бүхэнһөө 3—4 гүлгэ абаха даабаритай һаа, 4—5 гүлгэ абажа түлжүүлһэн байна.

Коопзверопромхозой коллектив үнэгэдөө оролдосотой һайнаар харууһалжа, тобир тарганаар барижа байдаг. Зоотехническэ заабарие нарин нягтаар сахижа, саг болзор соонь эдеэлүүлнэ. Ветфельдшер Вера Алексеевна Перевозникова эндэхи ангай фермэдэ үнихэнэй хүдэлнэ. Тэрэ үбшэлһэн үнэгэдые эмшэлхэһээ гадна, ариг сэбэрые сахиха ехэ хүдэлмэри ябуулна. Мүн элдэб үбшэнһөө һэргылхэ тарилга хэдэг, үнэгэдые яажа харууһалха, эдеэлүүлхэ тухай дүрим ан үсхэбэрилэгшэдтэ хэлэжэ, ойлгуулжа үгэдэг байха юм.

Үнэгэдые һайнаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэг, ариг сэбэрые наринаар сахидаг байһанай ашаар тус ажахыда ангай гарза гай эрид хороо. Эндэхи хүдэлмэришэд үбшэн тахалые гүйсэд усадхахын, нэгэшье ангаа гарза гайда оруулхагүйн тулада аһан шадалаараа оролдон ажаллана. Үнэгэдэй тэжээл хадагалха холодильник эндэ тодхогдоо. Шухала хэрэгтэй витамин ангуудтаа саг үргэлжэ үгэжэ байдаг.

Витимэй коопзверопромхозой коллектив 179 мянган түхэригэй ангай арһа энэ жэлдэ гүрэндэ тушааха зорилго урдаа табяад, шармайн ажалланад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ветфельдшер В. А. Перевозникова, ажахын хүдэлмэришэд Г. С. Акчурина, Ч. Ф. Воронина гэгшэд үбшэн тахалһаа һэргылхэ тарилга хэжэ байна.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

ДААБАРИҺАА ГАДУУР 5 МЯНГАН ТОННО

Улаан-Үдын нефтебазын коллектив байгша оной эхиндэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Энэ уялга соонь аржытар бэшэһэн иимэ мүрнүүдые уншанабди: «Хабарай тарилгын, үбһэ болон таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ республикынгаа колхоз, совхозуудые нефтепродуктаар таһалгаряагүй хангажа байха».

Мүнөө долоо һарын үрэ дүн гаргаад байхада, тус коллективэй хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь амжалтатай һайнаар бэелүүлжэ шадаһаниинь элирээ. Тэдэнэр хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь арбан хоногоор урид дүүргээ һэн. Харин наймадахи һарынгаа даабари дүүргээбди гэжэ тэдэнэр омог баяртайгаар һаяхан мэдээсэбэ. Түсэбһөө гадуур үшөө 5 мянган тонно түлишэ, түрхихэ тоһоной материал республикын колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта һарын дүүрэтэр нефтебазын хүдэлмэрилэгшэд худалдаха байна.

Эрхүүгэй областиин, мүн Буряадай АССР-эй нефтебазанууд өөһэд хоорондоо жэл бүри мүрысэдэг заншалтай. Улаан-Үдын нефтебаза энэ мүүрысөөндэ удаа дараалан дүрбэдэхи жэлээ түрүүлжэ ябана. Мүнөөшье дамжуулгын Улаан туг тэдэнэй гарта байһаар. 1970 оной гурбадахи кварталай үрэ дүн согсолходо, Россин Федерациин нефтебазануудай дундаһаа Улаан-Үдын нефтебазын коллектив социалис мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртөө бэлэй.

Һаяхан болоһон үерэй үдэрнүүдтэ эндэхи хүдэлмэрилэгшэд унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, Улаан-Үдын нефтебазын бензовозууд хүшэр хүндэ байдалда ороһон Захааминай, Зэдын аймагуудые үдэр һүни илгадгүй түлишээр хангажа шадаа.

Илангаяа оперативна цехэй хүдэлмэришэд һайнаар хүдэлнэ. Тус цехэй түрүүшүүл (мастерынь И. А. Попова) вагон-цистернэ бүхэнһөө ашаа буулгахадаа, 10—20 минута сагаа алмадаг, вагон-цистернэнүүдые, тоһотой контейнернүүдые саг болзор соонь һуладхаад лэ байдаг юм. Энэ хүдэлмэридэ ажалладаг коммунис ажалай ударнигууд: наймадахи табан жэлэй түсэб амжалтатай һайнаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан оператор А. И. Быстрова, машинист К. Е. Покацкий, механик М. И. Трифонов гэгшэд нүхэдэйнгөө дундаһаа эрхим ажалаараа суурхана.

М. СУТУРИН,
Улаан-Үдын нефтебазын главна бухгалтер.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэ
бэелүүлхын түлөө

Техническэ дэбжэл продукциин шанар

НИИТЫН үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ научно-техническэ дэбжэлтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ һайн мэдээжэ. **Партиин XXIV съезд арадай ажахын бүхы һалбаринуудые түргэн хурданаар хүгжөөхын тула шэнэ, бүтээсэ ехэтэй машина, станогуудые гаргаха, тэдээгээр предприятинуудые хангаха, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалда ехэ анхарал хандуулба.** Ороной экономикын хүгжэлтэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг һалбаринуудта партиин энэ заабаринь илангаяа ехэ удха шанартай.

Электротехническэ промышленность үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд болон ажалай зэр зэмсэг бүтээдэг. Эдэ хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүд үйлэдбэрие оньһожоруулгын үндэһэ һуури бологшо электрын элшэ хүсэ дамжуулан ашаглалгада хэрэглэгдэдэг. Тиимэһээ электротехническэ промышленностиин предприятинуудай урда тон харюусалгатай эрилтэ табигдана. **Технико-экономическа талаараа тон һайн, нарижуулан һайжаруулагдаһан, мүн удаан болзор соо һаадгүй һайнаар хүдэлхэ ёһотой прибор, машинануудые бүтээхэ шухала юм.**

Тиимэ һэн тула арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хэрэглэгдэдэг электрическэ машинануудай шанарые улам һайжаруулха асуудалда заводой конструктор, технолог, инженернүүдэй, бүхы хүдэлмэришэдэй анхарал хандуулагдана.

Һайн шанартай, мүнөө үеын эрилтэдэ таарама продукци бүтээхын тула заводой үйлэдбэри оньһожоруулха, технологи нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэй юм. Энэ талаар үнгэрһэн табан жэлэй үедэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Хүдэлмэришэдэй ажал оньһожоруулагдажа байна, үйлэдбэриин олон процесс оньһон аргаар хангагдаа. Заводой бүхы участогуудта электрын элшэ хүсэн, шахуулагдаһан агаар хэрэглэгдэнэ. Үйлэдбэрие оньһожоруулха, автомат аргаар хангахатай хамта, хүдэлмэришэдэй бэлэдхэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Техническэ мэргэжэл дээшэлүүлхэ курсада, мүн түрүү дүй дүршэлэй һургуулида олон хүдэлмэришэд һуралсана.

ТЕХНИЧЕСКЭ дэбжэлтэ туйлаха асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ шадаагүй һаа, продукциин шанар һайжаруулхань бэрхэтэй юм. Энэ хоёр асуудал хоорондоо ехэ холбоотой. Манай коллектив техническэ дэбжэлтэ туйлаха эрилтэ дүүргэхэдээ, үйлэдбэриин бүхы ажал нарижуулха, продукциин шанар һайжаруулха хэмжээнүүдые тодорхой түсэбөөр хараалан бэелүүлнэ.

Һарын эхинэй түрүүшын четверг бүхэндэ заводто «шанарай үдэр» үнгэргэлгэ заншал болонхой. Мүн мастерска участок, цехүүдтэ һара бүхэндэ иимэ үдэр үнгэргэгдэнэ. Энэнь бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг. Завкомой, цехэй комитедэй комисси техническэ хиналтын таһагтай хамта хүдэлмэришэдэй ажалладаг газар, инструмент, технологическа хэрэгсэл болон бусад түхеэрэлгэ шалгадаг, һаад ушаруулдаг баримта элирүүлдэг юм.

Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ, техническэ, эмхидхэлэй, экономическа, хүмүүжүүлгын болон продукциин шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан ондоошье хэмжээ ябуулгануудай хэр бэелүүлэгдэжэ байһые шалгадаг юм.

Манай завод түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын гуримда үнинэй оронхой. Энэ баримта ажалдамнай нилээд ехэ һайн нүлөөтэй байба. Урмашуулгын өөрын фондтой боложо, үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, оньһожоруулха арга олдоо. Бүтээһэн продукцияа голодоһогүйгөөр, бусаалтагүйгөөр тушааха гурим үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Электрическэ машина, автокрануудые, тэдэнэй детальнуудые һайн шанартайгаар хэхын тула жэгдэ һайнаар ажаллаха арга хангагдана. Хэрэгтэй болохо материал, хэрэгсэл эртээнһээ бэлдэгдэжэ, хүдэлмэришэдэй ажаллаха газарта асарагдадаг болоо.

ПРОДУКЦИИН шанар һайжаруулха хэмжээ хараалһан тусхай түсэб зохёогдонхой. Шэнэ зүйлнүүдэй технологическа хэрэгсэл эртээнһээ бэлдэхэ, конструкторска зүб шиидхэбэри олохо, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри һайжаруулха, автомат аргаар хангаха, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулга энэ түсэбөөр хараалагдаа. Мүн хүдэлмэришэдэй абадаг түлөөһэ гуримшуулха, һайн шанартай продукци бүтээһэн хүдэлмэришэдые материальна талаар урмашуулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Продукци бүтээлгын технологическа бүхы шатануудта хиналта эмхидхэгдэдэг болоо. Продукци һайн шанартайгаар бүтээхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, продукциин түлөө хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлэгдэһэн байна. Участок, цехүүдэй ажалые сэгнэхэдээ, ямар шанартай продукци бүтээдэг байһаниинь, хэды зэргын продукци голодоһогүйгөөр, гэдэргээ бусалтагүйгөөр бүтээһэниинь хараада абтадаг болоо.

Шанарай коэффици һогүйгөөр тушаагдаһан циин процентнь бригада цехүүдэй, мүн тэрэш мэришэдэй ажал элир руулна. Ингэжэ хоёр та сэгнэгдэнэ. Техничес налтын таһагта буса тушаагдаһан продукци хүдэлмэришэн бүхэн ажалые сүм элирүүлнэ. стогуудай продукциин ш жаруулха хэрэгтэ зорю хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэдэг, ямар гаар продукци бүтээн байһые шанарай ко элирүүлэн харуулна.

Хүдэлмэришэдэйшье, стогуудай хүдэлмэри с энэ хоёр эрилтын хэр һэниинь аргагүй хара гээшэ. Һайн шанартай үйлэдбэрилдэг хүдэлмэ ральна, материальнаш урмашуулагдадаг юм.

ШЭНЭ ГУРИМААР даг болоһоной һүү машуулгын фонд за бии болоо. Һайн, эр шанартай продукци бү дэлмэришэдые урмашуу тогтоогдоһон. Жэшээлх продукциингаа 90—95 пр голодоһогүйгөөр тушаа нуудта салин хүлһэнэйн цент шан болгон бар Харин 96—100 процент шаадаг байбал, салин х гөө 20 процентые аба жэлэй туршада голодо дукци ото бүтээһэн х шэдтэ продукцияа өөры гаар тушааха эрхэ үгтэ бүриин салин хүлһэнэй центнь шан болгон барю Заводой 20 гаран хүдэ өөрынгөө тамгаар прод шаадаг байна.

Техническэ дэбжэлтэ ажалые эрдэм ухаанай эмхидхэхэ олон хэмжээ лэгдээ. Жэл бүхэндэ шэн рэлгэ, станогууд тодхогд шануудынь шэнэдхэн заһа дана. Автокрануудые бүтээ тэ электрын элшэ хүсөөр хэдэг 30 гаран шэнэ тү һүүлэй 2—3 жэл соо тодх байна. Углекислэ газаар гагнаха автомат шахуу а нууриин участогта хэрэ болоо. Гагнуури хэхэ руулмал стенд тодхогдоо, ралгын бүтээсэ ехэтэй тү гидрокопировальна автома станогууд болон бусад түхеэрэлгэ тодхогдоһон Шудхалгын цехтэ ёһотой скэ хубилалта болоо гэх хи хүдэлмэришэдэй ажал шахуу оньһожоруулагдаа, инструмент, нарин хэмж һожоруулагдамал түмэр шудхалаа хэхэ шанага гэ хэрэглэгдэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар а тээсэ горитой ехээр дээш дэлмэришэдэй ажал хүн бо. Продукциин шанар һай ха талаар ехэ тэмсэл хэ хээр. Энэ тэмсэлдэ бүхы ришэд хабаадалсана. Ха оролдолго һайн үрэ дүн гээшэ. Заводой бүтээдэг А сериин 8 түхэлэй элект тельдэ нёдондо эрхим ша рэнэй тэмдэг олгогдоһ Энэ жэлдэ АОЗ-355 сери дүрбэн түхэлэй электрод дэ Гүрэнэй тэмдэг үгтэбэ. даа манай коллективэй ех та гэжэ тоолонобди. Зав бүтээдэг электродвиг республика дотороо эг шынхеэ иимэ тэмдэгтэ х байна.

Продукциин шанар улам руулха, конструкциинь на ха хэрэгтэ заводой конс нууд ехэ үүргэ дүүргэхэ дүүргэнэшье. Тэдэнэр заво тээн гаргагдадаг бүхы эле гательнүүдые нарижуула руулха, ашаглалгада н бүхэ болгохо асуудал байдаг. Һүүлэй дүрбэ-таба туршада дүрбэн сериин нуудай конструкци, 13 о лэй электродвигательнүүдэ рукци, технологи хубилга ажалые Москвагай Влади чэй нэрэмжэтэ механичес дой конструкторнуудтай ха һэн байнабди. Заводто бүт электродвигательнүүд ара хыда найдамтай һайнаар а дана. Тиимэһээ эдэ элек тельнүүд арадай ажахын о баринуудта хэрэглэгдэнэ. лэй жэлнүүдтэ дэлхэйн дээрэ наймаалагдажа, үн нэлтэдэ хүртөө. Социалис оронуудай захилһаа гадна, дэлгүүр дээрэ наймаалагда гательнүүд заводтомнай б нэ. Хүгжэнги капиталис дэй, тэрэ тоодо ФРГ, Итал ци, Финлянди болон буса нүүдһээ захил абтажа, про тэндэ эльгээдэг болообди.

Заводто бүтээгдэдэг бүхы родвигатель, автокрану рай, технико-экономическа тусхай шалгалта гар Тэдэнэй олонхинь шанарай группада оруулагдаа.

Конструкци, технологи на лан һайжаруулхатай хамт материал хэрэглэгдэнэ. Кол **най продукциин шанар улам руулха, тэдэнэй техничес нарижуулха, ашаглалгада н тай һайн болгохо гэһэн XXIV съездын шиидхэбэ то дээрэнь бэелүүлхын** оролдолго гаргажа байна. даашье энэ асуудал кол мнай гол анхаралда байх

Г. ПЕТУ
«Электромашина» за
главна констру

АЖАЛ ТУХАЙ ХУУЛИ НАРИНААР САХИХА

РЕСПУБЛИКЫН ЗАСАГАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНУУДТА

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум һаяхан республикын барилгын управлениин предприятинуудта ажал тухай хуули сахиха хүдэлмэриин ямараар табигдаһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэә. Тиихэ зуураа, тус управлениин барилгануудта, предприятинуудта ажал тухай хуули сахиха, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхэ ба элүүрыень, аюулгүйе сахиха, ажалай журам һайжаруулха тушаа хүдэлмэри һулагүй ябуулагдана гэжэ тэмдэглээ.

Тэрэтэй хамта. Буряадай барилгын управлениин предприятинууд, барилганууд дээрэ ажал тухай хуули хүсэд баримталагдадаггүй гэжэ шалгалта элирүүлбэ.

Хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдадагһаа, ажалай журамай мууса сахигдадаг дээрэһээ ажалай үнэтэ саг хаягдана. Энээнһээ боложо барилганууд саг болзор соогоо дүүргэгдэнэгүй, соёлой болон ажаһуудалай байра барилга унжагайруулагдана. 136-дахи нүүдэл колонныи ба гэр барилгын комбинадай 1, 2, 3, 7-дохи барилга-хабсаралгын управленинүүдтэ шалтаггүйгөөр ажалһаа гээгдэхэ, ажалай үнэтэ саг хаяха ушар ехээр үзэгдэдэг байна. Энээнһээ боложо барилгын түгэсэхэ болзорой ойртоходо, ажалай сагай дүүрэһэн хойно, амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлмэришэд ажаллана, амарха сагтаа амарнагүй, элдэб тэбдэхэ, яарха ушарһаа элдэб гэнэ усалда ороно, шанар муутай хэрэгсэл бүтээнэ. Хүдэлмэришэдые ажалай һүүлээр, амаралтын үдэр хүдэлгэхэдөө, профсоюзтай зүбшэгдэнэгүй.

Промышленностиин зарим һалбариин ба барилгашадай профсоюзай обкомууд предприятинуудай профкомууд дурсагдагша дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээ абадаггүй, ажалай журам ба хуули наринаар сахиха хүдэлмэри эмхидхэгдэдэггүй байна.

Буряадай барилгын управлениин СМУ-нуудта, зарим предприятинуудта ажал тухай хуули юундэ хангалтагүйгөөр сахигданаб гэхэдэ, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд «Барилга болон предприятинуудта ажалай журам һайжаруулха, хуули сахиха талаар Тульска областиин партийна организациин хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхэ талаар мүртэй ажал ябуулаагүй, ССР Союзай Верховно Соведэй баталан абаһан хуулинуудые, ажал тухай хуулинуудые муу мэдэхэ байшоо.

Дурсагдагша эдэ дутуу дундапуудаа ойрын саг соо дары усадхахыень Буряадай барилгын управлениин начальник К. А. Восканянц, ахалагша инженер Л. И. Людалун ба начальнигай орлогшо А. М. Маханов гэгшэдтэ республикын Верховно Соведэй Президиум зааба. Тиихэтээ хамта управлениингээ хүтэлбэрилэгшэдэй дунда ажал тухай хуули шудалха хүдэлмэри эмхидхэхэ, предприятинууд дээрэ ажалай журам һайжаруулха ба хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, мүн ажал тухай, ажалай журам тухай хуули ёһонуудые бүхы барилгашадтаа ойлгуулха хүдэлмэри ойрын сагта эмхидхэхыень нүхэр К. А. Восканянцда даалгаһан байна.

Барилгашадай профсоюзай Буряадай областной комитет (түрүүлэгшэнь А. Д. Ильин) ажал тухай хуули, элдэб гэнэ усалай болохогүйе сахиха, мүн ажалай журам һайжаруулха талаар Буряадай барилгын управленидэ ямар хэмжээнэй абтаһые хинамжадаа абаха ёһотой гэжэ Президиум тогтоогоо.

ҺУУРИН ГАЗАРНУУДЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖЭНГИ СОЁЛТОЙ, БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ, МОДО, СЭСЭРЛИГТЭЙ БОЛГОХЫН ТҮЛӨӨ ХОЁР ЖЭЛЭЙ ДОБТОЛГО ЭМХИДХЭХЭ ТАЛААР ЗЭДЫН АЙМАГАЙ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ БЕЛООЗЁРСКО СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

Һүүлэй жэлнүүдтэ Ленинэй орденто Борьёогой совхозой үйлэдбэриин ба экономикын саашадаа хүгжэһэнэй ашаар түб Белоозерск һууринда 520 хүүгэдэй һураха дунда һургуулиин, 350 хүнэй һууритай соёлой байшан, хүүгэдэй комбинат, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай таһаг ашаглалгада үгтэһэн байна. Энэ һууринда столово, магазинууд, гостиница, ниитын бани, хүдөөгэй больница, почтын таһаг худалдэг. Сельсоведэй харьяата һууринууд зайн галтай, радиотой, телефонтой болонхой, хүн зониинь телевизор харадаг. Һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар бэшэшье ажал хэгдэнэ.

Белоозерско сельсоведэй депутадууд, совет эдэбхитэд, Ленинэй орденто Борьёогой совхозой дирекци һуурин газарнуудые хүгжэнги соёлтой, болбосон түхэлтэй, модо, сэсэрлигтэй болгохын түлөө хоёр жэлэй добтолго эмхидхэхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тогтоолые дэмжэн, энэ хоёр жэлэй добтолгын болзор соо Белоозерск. Нуга һууринуудые зоной һуудаг жэшээтэ һайн байдалтай газарнууд болгохо гэжэ шиидхээ.

Эдэ ажал ябуулганууд тосхонуудай ариг сэбэр дээшэлүүлхэ, гэр байрануудые зохид түхэлтэй болгохо, элүүр энхэ ажаһуудал дэлгэрүүлхэ, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ойрын сагта бэелүүлхын түлөө ажалшадай хүсэ шадалаа элсүүлхэдэ туһалха үүргэтэй, мүн хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөн, сельсоведэйнгээ газар дээрэхи соёлой гуламтанууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлхэ ёһотой.

Хоёр жэлэй добтолгын үедэ иимэнүүд хэмжээ ябуулганууд хараалагдана гэбэл:

I. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

1. 1972 ондо 140 үхибүүдэй һураха ууралаар дулаасуулагдадаг, уһа оруулагдадаг, канализацитай Белоозерскын интернат дунда һургуулиин барилга эхилхэ.

2. Хүн зоной байра барилгада совхозой һомолһон зөөри хэрэглэжэ, хоёр жэлэй туршада бүхы дээрээ 610 дүрбэлжэн метр талмайтай хоёр квартиратай 10 гэр ашаглалгада үгэхэ.

3. Белоозерск тосхондо хүдөөгэй юрын спортивна городок бариха, тиихэдээ футбол наадаха талмай, урилдаанай харгы, волейболой ба баскетболой талмайнуудые, мүн хэрэгтэй болохо бусадшье барилгануудые хараалха.

4. 1972-73 онуудай туршада совхозой түбтэ конторын типовой байшан бариха.

5. Байрын 21 гэртэ капитальна заһабарилга хэхэ.

6. Түб һууринда хүн зоной элүүрые хамгаалха хүдөөгэй элүүржүүлгын комплексын барилгые саашадань түргэдхэжэ, Нуга, Таһархай һууринуудта фельдшерскэ пунктнуудые нээхэ. Совхозой түб тосхониие болбосон түхэлтэй, модо сэсэрлигтэй болгохо хүдэлмэринүүд «Красноярскгипросовхозстрой» институдаар бэлдэгдэһэн генеральна түсэбэй ёһоор хэгдэхэ ёһотой.

II. БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОХО ТАЛААР

1. Совхозой ба һууринуудай олониитын хүсөөр үйлсэнүүдээ, талмайнуудаа, ниитын гэрнүүдэй нюур талые, байрын гэрнүүдые ариг сэбэр байлгаха, хэрэгтэй заһабарилганuудые хэхэ палисадник болон хашаа, хорёонуудые шэнэлхэ.

2. Гол үйлсэнүүдээ сэхэ, уужам, һаруул болгохо. Үйлсэ худар хараһан айл бүхэниие газаахияа сэбэр байлгахыень уялгалха.

3. Соёлой байшан болон тэрээндэ хабаатай барилгануудые, сэсэрлигые генеральна түсэбтэй холбоотойгоор хэхэ, хатар наадаһай талмай бүтээхэ.

4. Урид хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай ёһоор Белоозерск тосхондохи ниитын гэрнүүдые ууралаар дулаасуулагдадаг болгохо.

5. Бүхы санитарна ариг сэбэр сахиха эрилтэнүүдые хангама ниитын худагуудтай болохо.

6. Совхозойнгоо түб һууринда Таһархай һууринай хүн зоной зөөжэ ерэхэдэнь, али болохо туһаламжа үзүүлхэ.

III. МОДО, СЭСЭРЛИГ ТАРИЛГА

1. Һуурин газарнуудые модо, сэсэрлигүүдтэй болгохо хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ. Энэ хэрэгтэ бүхы олониитые хабаадуулха, газаагаа айл бүхэнэй таримал модо һуулгахадань, жэмэстэ ба сэсэрлигтэ саадтай болоходонь туһалха. Тиихэ зуураа хоёр жэлэй добтолгын үедэ 6400 элдэб модо, бургааһа тариха, тэрэ тоодо 4000 акаци, Сибириин 1200 яблони, 1200 тополь һуулгагдаха ёһотой.

2. Дунда һургуулиин, элүүржүүлгын комплексын, хүүгэдэй комбинадай газарнуудые скверүүдтэй болгохо.

3. Саад эрхилхэ хүдэлмэриие али болохо аргаар дэмжэхэ, 1972 ондо жэмэстэ 1800 модо хүн зондо тарихынь худалдаха, элдэб сэсэгүүдэй үрэһэ нютагтаа асарха.

4. Белоозерск тосхоной хажуугаар үнгэрдэг Зэдын дардам харгые зубшуулаад, 1,5—2 километрэй зайда модо тарижа, тэрэниие саашадань ногоон гудамжа болгохо.

IV. ЭМХИДХЭЛЭЙ ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

1. Хоер жэлэй тус добтолгые ударидаха 7 хүнһөө бүридэһэн штаб сельсоведэй газар дээрэ эмхидхэгдэхэ ёһотой.

2. Һуурин газарнуудые хүгжэнги соёлтой, болбосон түхэлтэй, модо, сэбэрлигтэй болгохо ажал бүгэдэ ниитын хэрэгшье һаа, һууринуудай хүн бүхэндэ, айл бүхэндэ хабаатай гээшэ.

Тиимэһээ эдэ бүгэдые хинан шалгажа байха улична комитедүүд эмхидхэгдэхэ, тэдэниие сельсоведүүдэй депутадууд толгойлхо ёһотой. Имагтал эдэнэр дээрэ дурсагдагша ажал хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ болоно.

3. Һуурин газарнуудые хүгжэнги соёлтой, болбосон түхэлтэй болгохын түлөө хоёр жэлэй добтолгын ябаса үе үе болоод лэ эрхэтэй зоной уулзалганууд болон суглаанууд дээрэ, сельсоведэй сесси, гүйсэдком ба совхозой дирекцидэ харагдажа байха ёһотой.

4. Үйлсэ, айл бүхэнэй хоорондо мүрысөө эмхидхэжэ, дүнгүүдыень квартал бүхэндэ гаргаха. Энэ мүрысөөндэ илагшадта сельсоведэй зүгһөө тусгаар вымпел барюулагдаха юм.

Белоозерско сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. ВЫБОРОВА.

Белоозерско сельскэ Соведэй гүйсэдкомой секретарь М. БАТОДОРЖИЕВА.

ГАЛТА ШУЛУУ МАЛТАГШАД

...галнууд... Хайшаашье эрьежэ ...хада, галнууд яларна. Ог...ройн хаяа гэрэлтүүлһэн одо ...д мэтэ электрын галнууд. ...рай гүн уруу шурган ороһон ...гүүд, юундэшьеб, һүниин го...й үйлсэнүүдые һануулаадхи... юм. Нүүрһэ ашаһан электрово... трамвайдал адляар, нэерэн ...н, улаан сахариг гал бутар... урагшаа шуумайн гүйлдэнэ. ...рай гүн сооһоо түнхин абта... нүүрһэн! Хүсэтэ ТЭЦ-үүдэй ...н соо носожо, хүн зондо ...трын элшэ хүсэ үгэдэг нүүрһэн! Арадай ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг, үнэтэй сэнтэй баялиг гээшэл!

Энээниие оронойнмай нүүрһэшэд һайн ойлгодог. Тиимэһээ үдэр бүри ехэ нүүрһэ малтажа, оронойнгоо промышленностьда үгэхэ гэһэн хараа бодол урдаа табинха юм. Галуута-Нуурай нүүрһэшэдшье тиимэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байна. Энэнь тон һайшаалтай. Булта хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Нэгэдэхи халаанда хүдэлхөөр ошожо ябаһан Иван Калашниковай бригадын нүүрһэшэд дуугайхан алхалнад. Хүн бүхэн өөрынгөө бодолдо эзэлэгдэнхэй. Эдэнэр сохом лэ яажа хүдэлхэ тухайгаа бодомжолжо ябана ёһотой даа. Һүниин халаанда малтагдаһан нүүрһэ шэрэһэн электровозууд хажуугаарнь һэбшээ татан үнгэрнэд.

Хэдэхэн минутын үнгэрхэдэ, Иван Калашниковай бригадынхидай малтаһан нүүрһэ шэрэһэн электровозууд энээгүүр гүйлдэхэ. Эдэнэр мүнөөдэртөө хараалһан даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ байха. Тиигэжэ хүн бүхэн бодомжолно бшуу.

Иван Калашников хүдэр томо бэетэй, дүшөөд наһанай хүн. Хорёод шахуу жэл соо нүүрһэ малтажа, нилээд дүй дүршэлтэй болоһон. Габшагай бэрхээр хүдэлхэ мүртөө ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг юм. Тиимэһээл тэрэнэй даадаг бригада халаан бүриингөө даабари үлүүлжэ шадана.

Уданшьегүй 39-дэхи лавада хүрэжэ ерэбэбди. Һүниин халаанда хүдэлһэн Григорий Калёновой бригада һаял ажалаа дүүргээд байба. Иван Арсентьевич Калашников хүдэлмэришэ нүхэдтэйгөө мэндэшэлэлсэхэ зуураа:

— Зай, хэды тоннодо хүргэбэ гээшэбта? — гээд, бултандань хандаба.

— 320 тонно! — гэһэн харюу эндэ тэндэһээ дуулдана.

— Иван, бидэнһээ ехэ нүүрһэ малтаха байхаш. Һайн хүрьһэн дайралдаа. Шадалаараал боложо үзөөрэй! — гэлдэн, Калёновой бригадын нүүрһэшэд хүхюун согтойгоор дарья табилдана.

— Комбайнайнгаа шадал мэдүүлэн хүдэлхэбди. Хэдышье тонно нүүрһэ малтаа һаа, манай гээшэ, — гэлдэн харюусаха мүртөө, булта хүдэлмэришэд байрануудаа эзэлнэд.

Машинист Михаил Александрович Хрусталёв нүүрһэ малтадаг комбайнайнгаа хажуугаар эрьелдэн, шүрэб болтынуудыень мушхаад үзэнэ. Тэрэнэй туһалагша Иван Кунёв зарим детальнуудыень тоһодоно.

— Машинашье хадаа һайн харууһанда дуратай бшуу. Саг сооні тоһодоод, сэбэрлээд ябаа һаа, энэ комбайнаа хоёр дахин удаан саг соо ашаглаха арга боломжо бии, — гэжэ хоёрдохи участогай начальник Арсений Еремеевич Баканов хэлэжэ байгаа һэн. Зүб лэ юумэ хэлэнэ ха юм даа. Үнэхөөрөө оньһон техникэдэ дурлажа, һайн харууһа хэжэ байха зэргэтэй. Тиигэбэл ехэ нүүрһэ малтажа, ажалайнгаа бүтээсые ханигүй дээшэлүүлхэ бологдоно.

Иван Калашниковай бригадын хүдэлдэг 39-дэхи лава соо нүүрһэ малтадаг «КМ-87 Д» гэһэн маркын шэнэ комбайн байгша оной январь соо тодхогдожо, туршалга гараһан байна. Хэрбээ хуушанай «Зенит» комбайнаар халаан соогоо 120—130 тонно нүүрһэ малтадаг һаа, шэнэ комбайнаар 300—400 тонно нүүрһэн малтагдана. 7-дохи шахтада хүдэлдэг В. С. Можаровай бригада энэ «КМ-87 Д» комбайнаар халаан соогоо 600—700 тонно нүүрһэ малтажа, бүхы «Востоксибуголь» трест соо үзэгдөөгүй рекорд туйлаа һэмнай. Эдэ бүгэдые хараад, тоолоод үзэхэдэ, шэнэ комбайнай арга боломжонь тон ехэ байна бшуу. Хүсэтэ оньһон түхеэрэлгые зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаа һаа, ямаршье бригада ехэ нүүрһэ малтажа, амжалта туйлаха байна.

«КМ-87 Д» комбайн өөрөө тулганууды тодхоно, малтаһан нүүрһэеэ вагонеткэнүүдтэ ашаална. Хэрбээ урдань модон тулганууды тодходог һаа, мүнөө гидравлическа тулганууд газарай хүрьһэ үргөөд байна.

— Модон тулганууд иимэ ехэ ашаа тэсэнгүй хухаржа унадаг һэн. Тиимэһээ модоор хэһэн тулгатай лава соо хүдэлхэдэ аюултай бэлэй. Нэгэдэхеэр, гидравлическа тулганууд найдамтай. Хоёрдохёор, урдань тулга хэхын тула хэды ехэ модо хэрэглэдэг, барандаа лава соо үлэдэг һэн. Мүнөө лава соохи нүүрһэ малтажа дүүргээд, гидравлическа тулгануудаа хуряанабди. Ушар тиимэһээ бага гаргашатайгаар ехэ нүүрһэ малтанабди, — гээд 5-дахи шахтын хоёрдохи участогай начальник Арсений Еремеевич Баканов дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ.

Шэнэ комбайнаар нүүрһэ малтадаг болоһоор Иван Калашниковай бригадынхид ажалайнгаа бүтээсые 20 процентээр дээшэлүүлээ. Хүн бүридэ абахада 20 тонно нүүрһэн ехээр малтагдадаг болоо. Мүн лэ нэгэ тонно нүүрһэнэй өөрынь үные 22 мүнгөөр доошолуулһан байха юм. Байгша оной найма һарын даабариһаа гадуур 1000 тонно нүүрһэ малтаха гэһэн уялгаяа августын 26-да амжалтатайгаар дүүргээд, улам габшагайгаар хүдэлжэ байнад. Энэ бүхы тоонуудые хараад үзэхэдэ, тус бригадынхид муу бэшээр хүдэлнэ гэжэ сэхэ хэлэмээр.

Эдэнэй хүдэлжэ байхыень харахада урмашахаар даа. Хүсэтэ комбайнаа жолоодон, метр метрээр газарай хүрьһэ түнхин урагшаал дабшана. Ялагар хара үнгэтэй нүүрһэн лентэ дээгүүр дамжан, вагонеткэнүүд соо адхарна. Минута соошье ажалай эршэтэ аялга замханагүй. Булта вагонеткэнүүдэй дүүрэхэдэнь, электровоз урагшаа шуумайн ошоно. Удаадахи электровозой ерэтэр малтадаг комбайнай лентэ доро вагонеткэнүүдые табина. «Хара алтан» адхаржал, адхаржал байна.

— Мүнөөдэртөө 500 кубометр нүүрһэ малтахабди — гээд нүүрһэшэдэй бригадир Иван Калашников хэлэхэ юм. Эдэнэр үгэдөө хүрэхэл байха. Август һарын эхинһээ халаан бүридөө 450—500 тонно нүүрһэ малтажа, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Иван Калашниковай бригадынхид шэнэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаа бэлэй. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ байһандань этигэмээр. Олон жэлэй туршада габшагай шангаар хүдэлжэ байһаниiень манай парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ, Иван Арсентьевич Калашниковые «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаа бэлэй. Энэ үндэр шагналаа үнэн сэхэ ажалаараа харюулжа байһандань баясамаар.

Уйтан штрегүүдые электрын галнууд гэрэлтүүлнэ. Нүүрһэшэд энээниие «манай галнууд» гээд хэлэнэ. Зүбшье юумэ хэлэнэ ёһотой даа. Электрын галнуудай бүри олоор гэрэлтэхын тула, шэнэ завод, фабрикануудай улам олоор баригдахын тула, тон ехэ нүүрһэн хэрэгтэй. Энээниие Галуута-Нуурай 5-дахи шахтын хүдэлмэришэд һайн мэдэнэ. Ехэ нүүрһэ малтахын тула эдэнэр эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Галуута-Нуурай шахтоуправлениндэ үнэн шударгы ажалаараа олоной нэрэ хүндэдэ хүртэһэн шахтёрнууд олон юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түрүү шахтёрнууд нүхэд Степанов, Капустин ажалай үльгэр жэшээ бусадта харуулна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ОНЬҺОН ТҮХЕЭРЭЛГЭ ЗОХЁОГШОД

МОСКВАГАЙ «Гипроуглемаш» институдай конструкторнууд зохёон байгуулһан 25 шэнэ ...й, бүтээсэ ехэтэй машина ...й гурбан жэлэй хургасаа соо ...рнууд абаһан байна.

— Бидэ хадын породо малталгын ажалые гүйсэд оньһожоруулгын автомадаар хангаха хэрэгые ...а абанхайбди, — гэжэ институдай директорэй орлогшо В. В. ...ринцев энэ баримта тайлбарилжа хэлэһэн байха юм. — КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд ...хэлэгдэһэн «Шулуу нүүрһэ... промышленностьда ажалай ...э 1,4 дахинаар дээшэлүүлгэһэн мүрнүүд маанадта сэхэ ...тай гэжэ коллективнай һайн ...оно.

Шулуу нүүрһэ малтан абалга... шэнэ түхэлэй оньһон техникэ ...өөр хэрэглэхэ гээшэ гол зо...най болоно гэжэ тоолоно... Энэ талаар манайда бүтээгдэһэн түхеэрэлгэнүүдэй 80 хубинь ...эглэгдэдэг юм. Мүнөө нэгэ ...эк жэшээ дурдая.

Лава соо хон-жэн. Хүсэтэ ...йн газар онгилно. Уданшьегүй ...лээр хара үнгэтэй шулуу ...эн транспортёрой лентээр ...ан, дээшээ гарана. Комбай... халта урагшаа дабшахада, тэ... хойноһоо конвейер дахалжа ябана. Игэжэ лавын нүгөө ...хүрэтэр ажал хүдэлмэри хэг... юм.

«Великомостовская», Львовско-волынска бассейндэ, Донбассай, «Краснолиманская» шахтануудта туршалга гаража байһан «КМ-87 А» түхэлэй автомадаар хангагдаһан комплекснууд иигэжэл ажалладаг. 300 метрэй зай һаа тэдэниие хүтэлэн жолоодожо болоно. Иимэ оньһон түхеэрэлгэ ажалай үндэр бүтээсэ харуулна. «Великомостовская» шахтада тус комплекс сүүдхын туршада 1500-2000 тонно түлишэ үгэнэ. Харин август һарада «Краснолиманская» шахтада энээнэй ашаар 40 мянганһаа дээшэ тонно шулуу нүүрһэн малтагдаа.

«М-87 Н» түхэлэй оньһожоруулагдамал комплекс 35 градус хүрэтэр налуу газарта амжалтатайгаар хэрэглэгдэхэ байна.

Шулуу нүүрһэ малтаха «КМ-127» түхэлэй хүсэтэ комбайн Урда Кузбассай «Байдаевская» шахтада үнинэй хэрэглэгдэнэ. Малталга хэхэдээ, тэрэ 1,5-3 метрэй хэмжээнэй шулуу нүүрһэ удхан абадаг юм. Мүнөө конструкторнууд энээнэй арга боломжо хоёр дахин үргэдхэхые бодомжолжо байнхай.

— Оронойнмай 130 шахтын, 30 гаран шанаржуулгын фабрикын оньһожоруулагдаһан, автомадаар хангагдаһан хэрэгтэ манай конструкторнууд ехэ габьяатай, — гэжэ В. В. Старичнёв үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

О. БУЗУЛИК,
ТАСС-ай корр.

Москва.

Хэблэл тараагшадай зүблөөн

...Тарахаяа байгаа 1972 ондо газетэ, журналнуудые үргэн ниитэ... дунда тарааха тухай асуудал һаяхан Улаан-Үдэ хотодо зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэ зүблөөндэ «Союзпечатиин» аймагуудтахи отделенинүүд болон агентствэнүүдэй ...альнигууд, республикын журнал, газетэнүүдэй редакцинуудай ...лэгшэд байлсаа.

«Союзпечатиин» республиканска агентствын начальник В. Б. ...инов зүблөөн дээрэ элидхэл ...: 1971 ондо газетэ, журнал ...лгаар ямар үрэ дүн туйлаг... тухай, 1972 ондо хэблэл ...ралгаар юун хэгдэхэ байһан ...й тодорхойгоор тогтоо.

...ын түлөөлэгшэдэй эдэбхи ...лтэйгээр хабаадаһан, аймагуудтахи партийна организацинуудай, ...приняти, эмхи зургаануудтахи ...йна организацинуудай туһалан газарта хэблэл тараалга ...гшатай һайнаар, саг соогоо ...эгдэдэг гэжэ элидхэлшэ, ...хэлэгшэд тэмдэглээ.

1971 оной хэблэл тараалгаар ...нтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагууд шалгараа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Хэблэл тараалгаар ниитын түлөөлэгшэд боложо томилогдоһон олон хүн шалгарһан байна. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Гусиноозерск городой 7/8-дахи шахтын түлөөлэгшэ нүхэр Горбатенко гансаараа 1800 хэһэг газетэ, журнал тараагаа. Кабанскын, Баунтын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта хэблэл тараалгаар шалгарһан бусад хүнүүдэй нэрэнүүд дурдагдаа.

1972 оной газетэ, журнал олоор тараахын тула «Союзпечатиин» республикын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ бүри харюусалгатай зорилго табигдаба гэжэ нүхэр Савинов элидхэл соогоо тэмдэглээ. Түбэй газетэ, журналнуудые, илангаяа «Правда» газетые, «Коммунист», «Партийная жизнь» гэхэ мэтэ журналнуудые, нютагай хэблэлнүүд сооһоо «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул» гэжэ газетэнүүдые, «Байгал» журналые олоор тарааха шухала гэжэ заагдаа.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн боложо, «Союзпечатиин» аймагуудтахи отделенинүүд болон агентствэнүүдэй түлөөлэгшэд үгэ хэлээ. Түнхэнэй аймагай түлөөлэгшэ нүхэр М. Е. Попова, Хэжэнгын — нүхэр Гатилова, Хориин — нүхэр Ламажапов, Загарайн — нүхэр Жигжитов, Буряадай АССР-эй хэлхээ холбооной управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Турлай болон бусад үгэ хэлэхэдээ, 1972 ондо тараагдаха газетэ, журналнуудые хүн зондо саг соонь бэшүүлхын тула ямар бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан тухай тогтоо.

Хэблэл тараалгаар шалгарһан ниитын түлөөлэгшэдтэ 1-дэхи — 5 шан; 2-дохи — 15 шан; 3-дахи — 20 шан тогтоогдохоор шиидэгдээ.

И. БУДАЕВ.

НОВОЛИПЕЦКЭ металлургическа заводто шэнэ табадахи домно баригдажа байна. Энэ домно орон доторхи эгээл томо долоон домнын нэгэн болохо юм. Тэрэнэй пеэшэнэй хэмжээн 3200 кубометр байха. Энэ барилгые бодхоожо байһан «Липецкстрой» трест 1972 оной хоёрдохи кварталда ашаглалгада тушааха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табадахи домнын барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

Уһанай аюул сарагшад

ҮЕРЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

Хура бороотой, үер ехэтэй һүрөөтэ үдэрнүүд үнгэржэ, ажабайдал хуушан түхэлдөө оробо. Хаа хаанагүй тодхорой үлэгдэлнүүд сарагдана. Ажал хүдэлмэри үдэр бүри эршэтэйгээр ябуулагдана.

Энэ үер Захааминай аймагай хото, хүдөөгэй ажахынуудые ехэхэн гарзада оруулаа. Байгаалиин энэ тодхортой баатар тэмсэл эмхидхэһэн аймагай штаб ехэ уһанай буухатай зэргэ һандаргагдаһан байра, барилганууды һэргээн бодхоохо талаар тодорхой түсэб табижа, тэрэнээ хүсэд бэелүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана.

— Уһанай буужа эхилхэтэй зэргэ барилгын бригаданууд эмхидхэгдээ һэн, — гэжэ аймагай штабые толгойлогшо аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Константин Макарович Шурыгин хөөрэнэ. — Иимэ бригаданууд аймагай томо томо предприяти болон эмхи зургаануудай дэргэдэ бии болгогдожо, тусхай техникээр хангагдаа. Үертэ урадхуулагдаһан гол мүрэнүүд дээрэхи хүүргэнүүдые түргэн болзор соо заһаха гэһэн харюусалгата даабари тэдэндэ үгтэһэн байгаа.

Хүүргэнүүдые, харгынуудые саг зуура заһабарилга тон ехэ удха шанартай. Энээниие барилгашад һайнаар ойлгожо, үдэр һүниие мэдэнгүй ажаллаа юм. Тэдэнэр августын түрүүшын хахадта хохидолдо ороһон ехэ, бага хүүргэнүүдые бултыень заһажа шадаа. Мүнөө аймагай бүхы харгынуудаар автобус болон автомашинанууд һаадгүйгөөр ябана.

Модон-Хүл гэжэ горхон зарим зундаа шэргэшэдэг аад, мүнөө үерлэн, һабаһаа халижа, Закаменск городой захадахи хэдэн гэр урадхуулжархёо. Гэр байрагүй үлэһэн хүнүүд аймагай штабай туһаламжаар саг зуура аюулгүй газарта зөөгдөө. КПСС-эй райком, аймгүйсэдком болон Захааминай горгүйсэдком хохидолдо ороһон айл бүлэ бүхэндэ шэнэ байра түргэнөөр бэлдэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа. Үерэй урда тээ Закаменск городто 60 байратай гэр баригдажа байһан юм. Мүнөө тэрэ гэрые түргэнөөр бодхоохо хэрэгтэ барилгашадай бүхы анхарал хандуулагдана. Барилгын ябаса хиналтада абтанхай. Юундэб гэхэдэ, хохидолдо ороһон айл бүлынхид энэ гэрэй эгээл түрүүшын ажаһуугшад болохо бшуу.

Аймагай хүдөө нютагуудта ажабайдал урдынгаа түхэлдэ оронхой. Таряашад, малшад түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, шэнэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула габшагай түргэнөөр оролдожо байна.

Колхоз, совхозуудай нуга, сабшалан дээгүүр сомоонууд үдэр бүри олошорно. Малшад сэлмэг үдэрнүүдэй нэгэшье часые гээнгүй, тэжээл бэлдэжэ абахые оролдонод. Тэжээл бэлэдхэлгэ «Коммунизмын зам», «Красный Октябрь» болон бусад ажахынуудта илангаяа һайнаар үнгэргэгдэнэ. Мүнөө аймагай ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ 270 гаран звено ажаллана. Эдэ звенонууд августын хори болотор 105 мянган центнер үбһэ хуряажа, сомоо болгоо гэхэ гү, али нёдондо жэлдэ бэлдэгдэһэн үбһэнэй хэмжээндэ хүргөө. Энээн тухай маанарта аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник Цырен Доржиевич Гырылов хөөрэжэ үгэбэ.

Тэжээл бэлдэлгэдэ аймагай, Закаменск городой эмхи зургаануудай, промышленна предприятинуудай болон Зэдын комбинадай хүдэлмэришэд ба алба хаагшад бага бэшэ туһаламжа хүргэнэ. Городой ажалшад амаралтын үдэр бүхэндэ колхоз, совхозуудта ошожо, үбһэ хуряалгада ехэхэн туһа хүргэнэд. Амаралтын үдэр бүхэндэ городһоо хүдөөдэ хоёр мянгаад хүн ошоно.

Захааминай аймагай ажалшад байгаалиин аюулта аашые эрэлхэгээр саража, мүнөө үерэй һүүлээр мүн лэ тэрэ зоригоороо үлэгдэлыень сүм усадхажа байнад. Совет хүнүүдэй зориг иимэл ха юм даа.

К. ИЛЬИН.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

☆ Мухар-Шэбэрэй, Заганай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй хүдөөгэй артистнар Хара-Шэбэр тосхон айлшалба. Концертынь программа һониншье, удха түгэлдэршье байгаа. Нютагай хүн зон концерт һонирхон хараһан, ходо айлшаар ерэжэ байхыень уриһан байна.

К. ЮСУПОВ.

* * *

☆ Дэрэстэй тосхондо 320 хүнэй һууритай шэнэ һургуулиин барилга мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. 589-дэхи ПМК-гай нэгэдэхи участогай Сасун Леонович Акопьянай хүтэлбэрилдэг табан хүнһөө бүридэһэн бригада энэ байшангай досоо, газаахиень штукатурдажа дүүргээ. Мүнөө ханыень сагаадаха, шалыень шэрдэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

А. НИКОЛАЕВ.

Зэдын аймаг.

* * *

☆ Юрөөгэй соёлой байшангай агитбригада үбһэ хуряалгын звенонуудай коллективүүдые хангахаяа гараба. Интернат һургуулиин директор Ж. И. Нимаев уласхоорондын байдал тухай лекци үбһэшэдтэ уншажа үгэнэ. Лекциин һүүлээр уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшад багахан концерт харуулна.

В. БАНЗАРАКЦАЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

УРАН ЗУРАГУУДАА БЭЛЭГЛЭБЭ

Буряадай Уран зураашадай холбоон Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейтэй хамтаржа, Зэдын аймагай «Мир» колхоздо горитойхон бэлэг бариба. Буряадай уран зураашадай элдэб бүтээлнүүдһээ бүридэһэн уран зурагай галерей бэлэглээ.

Үсэгэлдэр «Мир» колхозой түб һууринда оршодог ехэ клубта колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенци, һурагшад олооро сугларба. Һүр жабхалангай оршон байдалда Улаан-Үдэһөө зорюута ошоһон айлшад колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ бэлэгээ барюулба. Уран зурагай музейн хүдэлмэрилэгшэ Э. Шухоева, уран зурааша К. И. Сергеев гэгшэд колхознигуудай ажал хүдэлмэридэ амжалта юрөөн, үгэ хэлээ. Колхознигууд уран зураашадта зүрхэнэй халуун баяр хүргэбэ.

О. ДАМБАЕВ,
Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ АЙЛШАД

Уянгата хатарай ҺАЙНДЭР

Үдэшын 8 час. СССР-эй Гүрэнэй академическэ ехэ театрай бүлэг артистнарай бэлиг шадабари, классическа болон арадай уян нугархай хатарнуудые хараха дуратайшуул аргагүй олон ниислэл хотымнай П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо багтахысаа сугларанхай байгаа һэн. Уданшьегүй ирагуу гоё хүгжэм зэдэлжэ, шара хилэн хүшэгэ аалихан намилзаһаар һэхэгдэшэлэй.

Айлшаднай концертээ нэн түрүүлэн П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэһэн баледэй нэгэ хэһэгээр эхилжэ, харагшадтаа нэрьемэ альга ташалтаар угтагдаа. Эндэ гүрэнэй Т. Шевченкын нэрэмжэтэ Киевскэ оперо ба баледэй театрай хатаршан, СССР-эй арадай артистка Елена Потапова орёо нарин балетнэ хатар шадамар бэрхээр, уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ, олоной һайшаалда хүртөө. Һүүлээрнь ендэр дээрэһээ 18-дахи зуун жэлэй һүүлшэг тээ болоһон францусска буржуазна революциин үедэхи хүгжэм һүрөөтэйгөөр зэдэлжэ, суута композитор Б. В. Асафьевай бэшэһэн «Парижай дүлэн» гэжэ баледһээ хэһэг гүйсэдхэгдөө. Энээниие артистнар Ирина Лазарева Валерий Антонов хоёр наадахадаа, баледэй гол революционно-баатарлиг удхыень тобойсо зураглан харуулжа шадаа. Тиихэдэ СССР-эй Гүрэнэй академическэ ехэ театрай оркестрэй хүгжэмшэн Михаил Центерисэй оролдой, мүн хилын саадахи элитэ композиторнуудай зохёоһон сэдьхэл хүдэлгэмэ; гоё һайхан уянгата аялгануудые скрипкэ дээрэ наадахадань, зал соо сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган улам эршэтэйгээр эбхэрэн байба. Гадна айлшадай гүйсэдхэһэн венгер арадай хатар удхынгаа талаар яһала һонирхомоор.

Суута композитор М. И. Глинкын «Иван Сусанин» гэжэ ... роһоо балетнэ хэһэгүүдые ... артистнар Тамара Вар... Юрий Ветров гэгшэд хатар... классическа болон арадай ... нуудые гүйсэдхэхэ дунда... бэлигтэй байһанаа харуула...

Тэрэшэлэн «Бахчисарай... фонтан» гэжэ баледһээ ... басаганай парти наадаһан ... эй арадай артистка Елена ... пова гоё һайханаар, хүнэй ... сэдьхэлдэ халуугдан орохоор нугархайгаар хатаржа, хара... дые ехэтэ баясуулаа. Гадна ... Киходой цыган хатар гүйсэ... артистка Татьяна Степанова ... ган эхэнэрэй абари зангые, ... хэл бодолыень бодотоор та... рилан харуулаа.

Мүн энэ үдэшэ Москва... һоо айлшаар манай нишэ ... бүлэг артистнар Ш. Гув... П. И. Чайковскиин, Р. М. ... рэй болон бусад элитэ ком... торнуудай зохёоһон балед... хэһэгүүдые гүйсэдхэжэ, ... наар угтагдаа. Иигэжэ СССР... Гүрэнэй академическэ ехэ ... рай бүлэг артистнар Улаан-... мнай ажалшадые классиче... лон арадай хатарнуудтай та... суулһан байна. Концертын ... лээр эндэ сугларһан харагша... шадтаа үнгэ бүриин баглаа... гүүдые барюулжа, саашанхи ... ческо ажалдань амжалта хү... байна.

В. ЖИГЖИТОВ.

«БАЙГАЛ» №4

Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө хоёр һарадаа нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай ээлжээтэ — дүрбэдэхи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадтаа эльгээгдэбэ.

Журналай гадар болон хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта Андрей Хомяковой «Хоёр инагууд», «Һүр харбагша», «Дуушад», «Ханинар», «Бүхэ барилдаашад» гэһэн бүтээлнүүд хэблэгдэнхэй.

«Түрэл Буряад оронойнгоо түүхэтэ 50 жэлэй ойдо» гэһэн томо гаршаг доро Дондок Улзытуевай «Бүрэн хаанай хормойдо» гэһэн гаршагтай Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишодто зорюулагдаһан репортаж толилогдоһон байна. Мүн энэ бүлэг соо Солбон Ангабаевай «Эхэ орон тухай циклһээ» гэһэн шүлэг, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевой «Доодо Анаа» гэһэн очерк, Галина Раднаевагай «Дуран тухай шүлэгүүдһээ» гэһэн хэдэн шүлэгүүд толилогдоһон байна.

Журналай хуудаһа саашань иража харахада, уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Жэлнай хабарһаа эхилдэг» гэһэн туужа сүлөөтэй сагтаа уншажа һонирхомоор.

Монгол арадай хубисхалай 50 жэлэй ой гэһэн гаршаг доро Доржи Гомбоевой Монгол орон тухай хэдэн шүлэгүүд, Ч. Лодойдамбын «Тунгалаг Тамир» гэһэн романай үргэлжэлэл хэблэгдэнхэй.

«Хараасгай» гэһэн үхибүүдэй дэбтэртэ Цырен-Базар Бадмаевай «Нгуен Тоай», «Нэгэ хүбүүн тухай», Ц. Дамдинжаповай «Нугаһан» гэжэ хоёр рассказ, Н. Цынгуевай «Батуухай хүбүүхэн» гэһэн үльгэр, Ф. Цыденжаповай «Гургалдай бүбөөлжэн хоёр» гэһэн рассказ, Сергей Михалковой хэдэн баснинууд толилогдобо.

Мүн журналай һүүлшын хуудаһануудта «Шог ёгто долгин» гэһэн бүлэг соо Д. Дугаровай «Гэмынь—урдаа, гэмшэлынь — хойноо» гэһэн статья хэблэгдэнхэй.

РЕПОРТАЖ

БАЯРТАЙ, БАЛШАР НАҺАН!

Уулзатараа баяртай! Ямар һайхан үгэнүүд гээшэб! Дахин бусахагүй балшар наһантаяа баяртай хахасалгын тэмдэг болоһон эдэ үгэнүүдэй хонгёохоноор зэдэлхэдэ, зал соо һууһан эжынэр, төөдэй, таабайнар уярһандаа юм гү, али яаһандаашьеб нюдэнэйнгөө нёлбоһо эжэ эхигүйхэн аршаад аршаад абана. Өөһэдынгөө бага наһа тэдэнэр сохом лэ һанаа хаш.

Энэ юуб гэбэл, Улаан-Үдэ хотын «Теремок» гэһэн нэрэтэй (№ 56) ясли-садта хүүгэдые һургуулида үдэшэлгэ боложо байна ха юм. Хэдэн жэлэй туршада эндэ хүмүүжүүлэгдэжэ, долоо наһаяа гүйсэһэн бишыхан хүбүүд, басагад түрэл болоһон саадтаяа мүнөө хахасахань.

Һурагшадай хубсаһа үмдэһэн үхибүүдэй шарайнуудта баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Хүмүүжүүлэгшэдыньшье хүл хөөрсэг.

«Теремок» саадай методист Валентина Евгеньевна Абратова энеэбхилһээр бидэниие угтаба. Мүнөөдэр гансашье үхибүүдэй һайндэр бэшэ, хүмүүжүүлэгшэдэйшье ехэ харюусалгатай үдэр. Хэдэн жэлдэ хүмүүжүүлһэн, һургаһан хүбүүд, басагадаа һургуулида үдэшэхэнь ха юм.

...«Баяртай, түрэл сааднай! Мэндэ амар, һургуули!» гэжэ томоор бэшэгдэһэн үгэнүүд ханада аржына. В. И. Ленин багшын томо дүрэ доро хангалтама сэсэгүүдэй баглаануудые тэбэриһэн хүүгэд жагсаба.

«Баяртай, түрэл сааднай! Һайнта даа, хүндэтэ хүмүүжүүлэгшэднай!» — гэһэн хонгёо үгэнүүд зэдэлжэ, бишыхан хүбүүд, басагад дуу дуулалдана. Поэдүүд С. Михалковой, А. Бартогой шүлэгүүд ханхинана.

...Бэлэдхэлэй 2-дохи группын (хүмүүжүүлэгшэдынь Мария Тимофеевна Попова, Антонина Сергеевна Аверечкина гэгшэд) хүүгэд энэ зал соо зогсоно. Хүбүүд, басагад ээлжээлэн шүлэг хэлэнэ, дуу дуулана, хатарна.

Түрэлхидэй зүгһөө Валентина Григорьевна Шункова үхибүүдые амаршалжа, һургуулиин партада һуужа, эрдэм ном һайнаар шудалаад, Эхэ орондоо, арад зондоо, эхэ эсэгэдээ туһатай хүнүүд болохыень уряалба. Альга ташалган нэрьенэ.

Энэ мүнөө һургуулида орохо нүхэдөө халаха, хойто жэлдэ нигэжэ баяртай баһал зогсохо ахалагша группын үхибүүдтэ сэсэгүүд барюулагдана. Тэдэнэрынь аха нүхэдөө амаршална. Һайхан даа!

56-дахи энэ ясли-садай хүмүүжүүлэгшэдэй коллектив Улаан-Үдэ хотодоо суурхаһаар үнинэй. Мүнөө эндэһээ 105 үхибүүд һургуулида орохонь.

— Шэнэ программаар һураха үхибүүдые хүмүүжүүлжэ гаргаба гээшэбди. Харюусалгань ехэ. Бидэнһээ ошоһон үхибүүд һайн һурана, һайн бэлэдхэлтэй гэжэ магтуулдаг юм. Мүнөө үхибүүднай 20-дохи, 25-дахи, 35-дахи һургуулинуудта һурахаяа ошохонь, — гэжэ методист Валентина Евгеньевна Абратова хөөрэнэ.

Зол жаргалтай бага наһан! Төөдэй, таабайнарай аша, гушадаа атаархажа, уяржа, нюдэнэйнгөө нёлбоһо унагаахашье буруу бэшэл ха. Хүүгэдэймнай һайнаар хүмүүжэхэ, һураха арга боломжо, эрхэ байдал бии даа!

Баяртай, балшар наһан! Мэндэ амар, һургуули! Таанар, үхибүүдые эрдэм соёлой үргэн зам хүлеэжэ байна.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хоёрдохи группын хүүгэд (зүүн гарһаа) Алёна Григорьева, Юра Якушев, Оля Левченко, Саян Дамбаев гэгшэд түрэл саадтаяа хахасана. 2. Үдэшэлгын баярай жагсаал.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

НАЙДАМТАЙ, АША ТУҺАТА...

Нөөсэлгын касса хүн зонһоо мүнгэ абажа хадагалдаг гээшэ. Гэбэшье мүнгэ хадагалалга хэдэн янзын боложо хубаардаг. Жэшээлхэдэ, хүнэй эрилтээр, болзортойгоор, тусхай хэлсээтэйгээр, шүүбэритэ, саг зуурын тоосоогоор (текущи счёдоор) гэхэ мэтэ.

ХҮНЭЙ ЭРИЛТЭЭР нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэнэй 2 процентнь нэмэжэ түлэгдэдэг байна. Тиихэдээ жэлэй туршада оруулагдаһан мүнгэн хараада абтагдадаг. Хүн нөөсэлгын кассада оруулһан мүнгэеэ ямаршье сагта хуби хубяарнь гү, али гүйсэд абажа шадаха.

ЗУРГАА ҺАРАҺАА доошо бэшэ болзортойгоор нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэн болзортойгоор оруулагдаа гэжэ тоологдодог. Болзортойгоор кассада оруулагдаһан мүнгэнэй 3 процентнь нэмэжэ түлэгдэдэг байха юм. Тиихэдээ жэл соо оруулагдаһан мүнгэн хараада абтадаг байна. Болзортойгоор нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэндэ нэмэжэ мүнгэ хэжэ болохогүй. Мүн нөөсэлгын касса эндэһээ хуби хубяар мүнгэ үгэдэггүй. Гансал болзортойгоор оруулагдаһан мүнгэеэ нэгэ доро бултыень абажа болохо. Хүн болзортойгоор оруулагдаһан мүнгэеэ бултыень 6 һараһаа урид абажа шадаха. Энэ ушарта мүнгэнэй 2 процент нэмэжэ түлэгдэхэ.

ЯМАР НЭГЭН хэлсээ хэжэ, нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэн тусхай хэлсээтэйгээр оруулагдаһан мүнгэн гэжэ нэрлэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хэһэн хүн һургууляа дүүргээд гү, али хуулиин наһа хүсөөд мүнгэеэ абахаб гэһэн болзор баталаа гэлэй. Нөөсэлгын кассада оруулһан мүнгэеэ абахын тулада болзороо дүүргэһые гэршэлһэн тусхай документ (һургууляа дүүргэһэн тухай справка гү, али түрэһэн ... үнэмшэлгэ гэхэ мэтэ) нөө... кассада асаржа харуулха... тэй.

САГ ЗУУРЫН тоосоогоор ... сэлгын кассада мүнгэеэ ха... һан хүн нөөсэлгын дэбтэр а... бэшэ, харин чек болон то... ной дэбтэр абадаг байна. Нөө... гын кассада оруулагдаһан ү... нэй эзэн ямаршье хүнэй ... дээрэ чегээ үгэхэ эрхэтэй ...

ШҮҮБЭРИТЭ АРГААР нө... гын кассада мүнгэ ору... бэшэндээ орходоо ташха... юм. Бухы нэмэлтэ түл... процентээр бэшэ, харин ш... реэр түлэгдэдэг байна. Ш... риин тираж жэлдээ хоёр ... болодог. Гол түлэб апре... тябрь һарануудта тираж ... гэгдэдэг. Шүүбэри үнгэр... иимэ гурим тогтоогдонхой ... 1000 номер бүхэндэ 25 ... ри тудаха зэргэтэй.

Нөөсэлгын кассада ... мүнгэнэй 200 процент ... шүүбэри), 100 процент ... шүүбэри), 50 процент ... шүүбэри), 25 процент (20 ... бэри) түлэгдэдэг байха юм. ... сэлгын кассада хадагалһа... гэнэй ээлжээтэ тираж 1971 ... октябриин 5-да Свердловс... ластиин Нижний Тагил ... үнгэргэгдэхэ.

Нөөсэлгын кассада мү... оруулхын тулада өөрөө ... хэрэггүй. Һара бүхэнэйнгөө ... лин хүлһэнэй тодорхой хү... нөөсэлгын кассада дамжу... оруулжа байха тухай мэдү... ажалладаг предприятиингаа ... галтеридэ үгэхэдэ болохо. ... аргаар нөөсэлгын кассада ... гэеэ оруулжа хадагалагты. ... гүрэн түрэ оруулһан мүнгэ... тнай тоое, бүтэн бүрин ба... нарин нягтаар сахижа бай...

Д. МАКАРОВ.
Улаан-Үдэ хотын тү...
301-дэхи нөөсэл...
кассые даага...

ХИЛЫН СААНАҺАА РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Индохитадай фронтнууд дээрэ

ХАНОЙ. (ТАСС). ЮБ-эй НВСО-гой сэрэгшэд американо-сайгон сэрэгүүдые амжалтатайгаар добтолһон зангаараа. Урда Вьетнамай патриодууд августын 24-нэй һүни Кханьхоа провинциин Камрандахи американ сэрэгэй баазые добтолоо. Мүн лэ тэрэ һүни дайсанай олон баазые, тэрэ тоодо Данангдахи США-гай агаарай-сэрэгэй баазые, Лайкхэдэхи американ вертолёдуудай баазые, «Америкал» гэжэ дивизиин 198-дахи бригадын баазые артиллереэр буудаа.

Кхмерскэ информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, Баттамбанг, Такео, Кампот, Конгпонгчам, Кандал, Прейвенг провинциинуудта июлиин 5-һаа августын 13 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ Камбоджын национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүд дайсанай 400 шахуу солдадые алаа, шархатуулаа, плендэ абаа, нэгэ сэрэгэй судна уһанда шэнгээгээ, олон тоото буу зэбсэг буляажа абаа.

Ольстерто арестнүүд ба нэгжүүлнүүд хэгдэһээр

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. Ю. Солоницын иигэжэ дамжуулна: Англиин сэрэгүүд ба полици Белфастдэ, Лондондерридэ, Армада августын 26-най бүхэли үдэрэй турша соо арестнүүдые, нэгжүүлнүүдые хээ. Тэрэнэй шалтагынь гэхэдэ, Белфастдэхи электроэнергиин талаар управлениин байшан соо бомбо тэһэрээ.

Белфастдэхи, Армадахи ниитын ба демократическа организацинуудай олон байшангуудые Англиин сэрэгүүд эзэлээ. «Аюулгүйе сахиха хүсэнүүдэй» солдадууд үйлсэнүүдтэ харуул харахадаа, «һэжэглэгдэһэн!» лэ ямаршье гэм зэмэгүй хүнүүдые «мүрдэлгэ хэхын» тулада барина. Ольстерой асуудалые политическэ талаарнь шиидхэхэһээ арсадаг, Лондон Хойто Ирландида колониальна дайн байлдаагаа үргэлжэлүүлһээр. Мүнөө үедэ Британска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй 12.500 хүн болоод байгаашье һаань, тиишэ шэнэ сэрэгүүдые нэмэжэ эльгээхэ бэлэдхэл хэгдэнэ.

Засагаархидай захиралтануудые дүүргэхэгүй гэһэн кампани бүхы Ольстерто эдэ үдэрнүүдтэ боложо байнхай. Тус кампани Хойто Ирландиин гражданска эрхэ хамгаалха ассоциациин уряалаар хэгдэнэ. Орон дотороо гражданска дайнай һүжэрхэ түйлда хүргөө гэжэ Ольстерой правительствые ассоциациин гүйсэдхэхэ комитет мэдүүлбэ.

Ольстерой асуудал амгалан ёһоор шиидхэхын орондо Фолкнерэй засаг Лондоной туһаламжатайгаар хашалта хэһээлтые шангадхана гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Хашалта хэһээлтые дары түргэнөөр болюулха, католик хүн зониие газаашалгые болюулха, үгытэй ядуу байдал ба хүдэлмэригүйдэлгые зайсуулха зорилгоор экономическа ба политическэ шэнэдхэлгэнүүдэй үргэн программа бэелүүлхэ шухала гэжэ комитет тоолоно.

ПРОДУКЦИ ҮГЭЖЭ ЭХИЛБЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). Варшавадахи гэр барилгын комбинат арадай Польшодо эгээн лэ томо иимэ предприятинуудай нэгэн юм. Тэрэ продукци үгэжэ эхилээ. Эндэ үйлэдбэриин түрүүшын линии хүдэлжэ ороо. Тэрэ хадаа олон дабхар байшангуудые бариха хубинуудые бүтээжэ гаргаха юм.

Арадай Польшын элдэб нютагуудта гэр барилгын комбинадууд бодхоогдожол байнхай. Эдэ комбинадууд Советскэ Союзһаа абаашагдаһан түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай байха юм.

Индидэ үер болобо

ДЕЛИ. (ТАСС). Ганг мүрэнэй ба тэрэнэй һалаа Механандын уһан халижа, Индиин хойто талын Бихар ба Баруун Бенгали штадуудта ехэ хохидол ушаруулаа. Малда (Бихар) город хүсэдөөр шахуу уһанда абтаа, хүн зониинь гэрэйнгээ орой дээрэ гаража үерһөө бэеэ абарна. 75.000 зоной ажаһуудаг энэ городто эдеэ хоолой зүйл дуталдана, медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ арга боломжо бага болонхой.

Тусхайта мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Баруун Бенгалида уһанай үерһөө 6 миллион хүн хохидоо, 84 хүн уһанда орожо үхөө. Газар тариаланда 80 миллион американ долларой хохидол ушаруулагдаһан байна.

Харилсаа холбоон бэхижэнэ

ПРАГА. (ТАСС). СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаа холбоо саашадань гүнзэгырүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха, социалис экономическа нэгэдэлые хүгжөөхэ үргэн ехэ программа ямар удхатайб гэхэдэ, СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондохи экономическа харилсаануудай шанар һайжаруулгаар саашанхи алхам болохоһоо гадна, социалис оронуудай экономическа нэгэдэлэй теориие ба дүршэлые урагшань хүгжөөһэн шэнэ алхам болоно гээд «Праце» газетэ бэшэнэ.

Энэ үргэн ехэ программа Чехословакиин экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай гээд газетэ тэмдэглэнэ. Энэ программа хадаа удаан болзорой түсэбүүдые зохёохо уласхоорондын научна шэнжэлэлгэнүүдтэ үргэнөөр хабаадаха арга боломжо ЧССР-эй үмэнэ нээжэ үгэхэ гээд «Праце» тэмдэглээ.

ОТТАВА. (ТАСС). Индохитадта США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй дайн байлдаан, сэрэгэй угаа ехэ гаргаша, дэлхэйе эзэмдэхые американ империализмын хүсэн эрмэлзэлгэ Холбоото Штадуудта, мүн дэлхэйн бүхы капиталис оронуудтахи валютно-финансова бэрхэшээлэй шалтагаануудынь болоно. Энээн тухай ороной правительствада Канадын Коммунис партиин хүтэлбэрилгын барюулһан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

США хадаа бусад оронуудта экономическа дай соносхоо, ондоо оронууд болон арадуудай хүзүүн дээрэ һуужа, экономическа ба финансова бэрхэшээлээ шиидхэхые һэдэнэ. Ондоо оронуудһаа абтадаг эд бараанда — Холбоото Штадуудай тогтооһон 10 процентын нэмэлтэ налог Канадада хүндэ хүшэр хойшолонтой байха.

КАНАДЫН КОММУНИСТНУУДАЙ УРЯА

Канадын политика ороноо ба экономикоёо США-гай нүлөөнһөө гаргаха ябадалда зорюулагдаһан байха зэргэтэй. Канада хадаа социалис оронуудтай худалдаа наймаа хүгжөөхэ ёһотой. Канадын бүрин эрхэ ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалха хэмжээнүүдые абахын тулада парламентын онсо яаралтай сесси зарлаха тухай Канадын коммунистнууд эрилтэ хэнэ.

Чадта урбалта хэхэ һэдэлгэ гаргагдаба

ЯУНДЕ. (ТАСС). Форт-Ламиин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Чад республикын ниислэлдэ гүрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгэ августын 27-до гаргагдаа.

Урбалта хэхэ һэдэлгэ дарагдаа, үгэсэгшэдые толгойлогшо Ахмед Абдалла бэеэ хорложо алаа, бусад хүтэлбэрилэгшэдынь арестовалагдаа.

Чадай президент Франсуа Томбалбай Министрнүүдэй кабинедэй яаралтай заседани зарлаа гээд мэдээсэл соо заагдана.

Эндэ абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Форт-Ламиин аэропорт хаагданхай, хүршэ оронуудай ниислэлнүүдтэй телефонно холбоон таһалданхай, Чадай ниислэлэй үйлсэнүүдтэ армиин частьнууд харуул харана.

Оронойнгоо аша туһада

КАРАКАС. (ТАСС). Байгаалиин газай уурхайнуудые ашагладаг американ компанинуудта хамаатай бүхы предприятинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай хуулида Венесуэлын президент Рафаэль Кальдера гар табяа. Саашадаа гүрэн хадаа байгаалиин газ абахын тулада мүнгэ һомолхо, тэрэниие ондоо тээшэнь худалдаха хэрэгүүдые эрхилдэг болохо байна.

Шэнэ хуули шухала удха шанартай, үнэхөөрөөл национальна бэеэ даанхай байдалтай, бүрин эрхэтэй болохоор Венесуэлын шиидэнги байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ, гээд гар табилгын ёһололой болоһоной һүүлээр президент хэлээ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Буряад оронииe түлишөөр хангалгын нютаг» гэһэн фоторепортаж. Нютаг нютагай һонинууд. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Н. Сперанскиин «Шубуу үсхэбэрилгэ үргэнөөр хүгжэхэ ёһотой» гэһэн статья. «Олониитын аша ... —И. Дудинскиин статья. ... орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: ... тыповэй «Алтан тайгын ... тор» гэһэн туужаһаа хэһэ... гэсхэл. Л. Гусляковагай ... понденци. Хилын саанахи ...

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... ровой «Хоккей зунһаа ... гэһэн статья. Шог ёгто ... Соносхолнууд.

ЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА: 12.55 — дамжуулгын программа. 13.00 — орон доторхи һонин. 13.05 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмүүд. 13.45 — спортдо зорюулагдаһан дамжуулга. 14.15 — үхибүүдтэ зорюулагдаһан кукольна зүжэг. 14.45—«Мүнөөдэр—Шахтернуудай үдэр» гэһэн дамжуулга. 15.15 — «Хүгжэмтэ киоск» гэһэн дамжуулга. 15.45—Кемеровын телестудиин программа. 17.00 — «Шахтёрнууд — ажалай баатарнууд» гэһэн дамжуулга. Һайндэрэй концерт. 18.15 — орон ... хи һонин.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ... 18.30 — «Хүгжэм» гэһэн ... зионно суглуулбари. 19.30 — ... очерк.

МОСКВА ХАРУУЛНА: ... — дамжуулгын программа. ... — Ворошиловградай драма... зүжэг. 22.30 — концерт. 23... телезүжэг. 23.30 — хоккей. ЦСКА — «Динамо» (Мо...) командануудай наадан харуулга.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03620. Заказ № 104...